

VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ KOMUNIKACE

Katedra marketingových komunikací

Kreativní marketing a komunikace

Současná podoba prestižních filmových cen Oscar optikou politické korektnosti a dopad nového kodexu na výrobu, PR a marketing vítězných snímků

Autor: Bc. Emma Tomanová

Vedoucí práce: Mgr. Alice Aronová, Ph.D.

2024

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité prameny a literaturu, ze kterých jsem čerpala. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely studia a výzkumu.

V Praze dne..... Podpis autora:

PODĚKOVÁNÍ

V první řadě bych ráda poděkovala vedoucí mé práce Mgr. Alici Aronové, Ph.D. za poskytnutí odborných a užitečných rad stejně jako za lidský přístup a podporu. Dále bych také chtěla jmenovitě poděkovat Beatě Mrazíkové, Pavlu Novákovi, Mgr. Pavlu Pospěchovi, Ph.D. a Janu Svěrákovi za ochotnou a milou spolupráci na tvorbě mé práce. V neposlední řadě pak děkuji mé rodině a blízkým za nekonečnou podporu po celou dobu mých studií, o to víc pak v jejich závěru.

ABSTRAKT

S kinematografií i politickou korektností se v dnešním globalizovaném světě setkáváme prakticky na denní bázi. Akademie filmového umění a věd tyto dvě zdánlivě vzdálené oblasti propojuje skrze nový etický kodex pokrývající podmínky pro nominaci filmu v kategorii nejlepší snímek. Tato práce se zabývá právě tímto kodexem a hodnotí ho nejen optikou politické korektnosti, ale také v souvislosti s filmovou distribucí, marketingem a PR. Za cíl si klade zmapování názoru odborníků na tuto problematiku, konkrétně českých členů Akademie, zástupců filmových distribučních firem a sociologů. Dle primární hypotézy je předpokládáno, že odborníci budou kodex přijímat skepticky, a to nejen z důvodů omezování tvůrčí svobody, ale také očekávané nízké účinnosti v řešení společenských problematik, na které se kodex soustředí. Sekundární hypotéza očekává, že dle respondentů by kodex v nynějším znění nebyl akceptován evropským filmovým průmyslem. Důvodem pro tyto předpoklady je primárně markantní povahová rozdílnost americké a evropské společnosti vycházející nejen z historie každé z oblastí. Výzkumu se zúčastnili čtyři respondenti a jako metoda sběru dat byl zvolen kvalitativní výzkum za použití hloubkových rozhovorů. Obě hypotézy se z valné většiny potvrdily. Všichni respondenti na kodex nahlíží skepticky a považují ho za omezující ve svobodné kreativě, avšak se objevilo několik názorů rozporujících většinu, že za určitých podmínek a v určitém omezeném intervalu trvání by kodex mohl být funkční, což hypotézu nepodporovalo. Tři ze čtyř dotazovaných se shodli, že současná podoba kodexu není na evropské poměry společnosti a filmového průmyslu aplikovatelná – pouze jeden respondent uvedl, že přizpůsobení ve tvorbě očekává, ale jako důsledek trendu, ne následování kodexu. Tato práce ukazuje, že jsou zástupci z řad odborníků ochotni přistupovat na opatření, která by pomáhala vyrovnávat společenské křivdy z historie vůči poškozeným skupinám, avšak nesouhlasí s provedením těchto snah, které je popsáno v současném znění kodexu Akademie.

KLÍČOVÁ SLOVA

politická (sociální) korektnost, Akademie filmového umění a věd, Oscar, kodex, diskriminace

ABSTRACT

In today's globalized world, cinema and political correctness are encountered practically on a daily basis. The Academy of Motion Picture Arts and Sciences bridges these seemingly distant areas through a new ethical code covering conditions for film nomination in the Best Picture category. This thesis focuses on this code, evaluating it not only from the perspective of political correctness but also in relation to film distribution, marketing, and PR. Its objective is to map the opinions of experts on this issue, specifically Czech Academy members, representatives of film distribution companies, and sociologists. According to the primary hypothesis, it is assumed that experts will view the code sceptically, not only due to restrictions on creative freedom but also due to the expected low effectiveness in addressing social issues targeted by the code. The secondary hypothesis anticipates that, according to respondents, the code in its current form would not be accepted by the European film industry. The rationale for these assumptions primarily stems from the marked cultural differences between American and European societies, derived not only from the historical context of each region. Four respondents participated in the study, and qualitative research using in-depth interviews was chosen as the data collection method. Both hypotheses were largely confirmed. All respondents view the code sceptically, considering it limiting to artistic creativity. However, several opinions contradict the majority, suggesting that under certain conditions and within a limited timeframe, the code could be functional, thus refuting the hypothesis. Three out of four respondents agreed that the current form of the code is not applicable to European societal and film industry standards—only one respondent indicated expecting adaptation in creative processes but as a consequence of trends, not as adherence to the code. This study demonstrates that representatives among the experts are willing to consider measures to address historical social injustices, but they disagree with the implementation of such efforts as described in the current version of the Academy's code.

KEY WORDS

political correctness, Academy of Motion Picture Arts and Sciences, Oscar, code, discrimination

OBSAH

ÚVOD	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
1. AKADEMIE FILMOVÉHO UMĚNÍ A VĚD	9
1.1. CENY AKADEMIE	10
1.1.1. SOŠKA OSCAR	15
1.2. NOMINACE A HLASOVÁNÍ	15
1.3. KLÍČOVÉ OKAMŽIKY	18
1.3.1. ŽENY VE FILMOVÉM PRŮMYSLU	18
1.3.2. LGBTQ+	19
1.3.3. ETNICKÉ ČI RASOVÉ SKUPINY	20
1.3.4. OSOBY S KOGNITIVNÍM ČI FYZICKÝM POSTIŽENÍM VČETNĚ SLUCHOVÉHO OMEZENÍ	23
2. NOVÝ KODEX – STANDARDY ZASTOUPENÍ A ZAHRNUTÍ PRO SPLNĚNÍ PODMÍNEK PRO ÚČAST V CENÁCH OSCAR®	24
2.1. STANDARD A	24
2.2. STANDARD B	25
2.3. STANDARD C	26
2.4. STANDARD D	26
3. FILMOVÁ VÝROBA, DISTRIBUCE, PR A MARKETING	28
3.1. VÝROBA	28
3.2. DISTRIBUCE.....	29
3.3. PR A MARKETING.....	30
4. POLITICKÁ KOREKTNOST	33
4.1. HYPERKOREKTNOST	35
5. DISKRIMINACE	37
5.1. POZITIVNÍ DISKRIMINACE.....	38
5.2. RASISMUS	39
5.3. XENOFOBIE.....	40
5.4. HOMOFOBIE.....	41
5.5. SEXISMUS	42
6. DISKRIMINACE V USA	43
PRAKTICKÁ ČÁST	49
7. METODIKA VÝZKUMU	49
7.1. RESPONDENTI.....	49
7.2. ROZHOVOR.....	50
8. INTERPRETACE ROZHOVORŮ	53
8.1. ČEŠTÍ ČLENOVÉ AKADEMIE.....	53
8.2. ZÁSTUPCI FILMOVÝCH DISTRIBUČNÍCH SPOLEČNOSTÍ.....	55
8.3. SOCIOLOGOVÉ.....	57
9. ZÁVĚR	59
BIBLIOGRAFIE	62
INTERNETOVÉ ZDROJE	63

ÚVOD

Umění vždy poskytovalo prostor pro vyjádření myšlenek, které z různých důvodů nebylo možné vyřknout explicitně a nahlas. Platí to bezezbytku i o kinematografii, která byla odedávna nejen zábavou a únikem z reality nebo platformou pro vyjadřování či ovlivňování názorů, ale postupem času se také stala významným reklamním prostředkem.

I v dnešním globalizovaném světě je film využíván k otvírání často tabuizovaných, náročných témat. Svědčí o tom například i nový etický kodex americké Akademie filmového umění a věd, která každoročně uděluje filmové ceny známé jako Oscar, který si dává za cíl narovnat ve filmové tvorbě podmínky, které jsou v současné době vnímané vůči některým skupinám lidí jako diskriminační, urážlivé nebo jakýmkoli jiným způsobem nespravedlivé a disproporční. Tak jak to u podobně náročných etických témat bývá, i zde současně vyvstávají otázky, kam až toto narovnání může zajít, kde je ta hranice, aby nedošlo k pozitivní diskriminaci či omezování tvůrčí svobody a aby nový kodex byl široce přijat a respektován.

Tato práce se zabývá novým kodexem a jeho vlivem na filmovou tvorbu ucházející se o ceny Akademie. Jejím cílem je poskytnout kontext, ze kterého nový kodex vzešel, a zmapovat názory profesionálů na jeho zavedení a případnou aplikaci na evropskou, potažmo českou filmovou tvorbu. Na problematiku je v práci nahlíženo ze tří perspektiv, a to z pohledu českých členů Akademie, z pohledu zástupců filmových distribučních společností a z pohledu sociologů.

Základem pro mé zkoumání byla hypotéza, že se kodex nesetká s přílišným úspěchem, a to hned z několika důvodů. Primárně jsem předpokládala, že respondenti neshledají nová pravidla funkční v řešení základní problematiky nerovnoprávnosti a diskriminace, které se kodex snaží eliminovat důrazem na inkluzi různých skupin do hlavního proudu filmové tvorby. Tuto domněnku jsem zakládala nejen na výsledcích mé bakalářské práce, která se zabývala hyperkorektností v reklamě, ale také na konverzacích o tomto tématu v osobním životě a na mé předešlé pracovní praxi ve filmovém průmyslu. Dále jsem očekávala, že bude odborníkům nesympatické teoretické ovlivňování kreativity filmové tvorby a dá se říct její předurčování. V neposlední řadě jsem pracovala s hypotézou, že respondenti nebudou předpokládat pozitivní přijetí oscarového kodexu v případě, že by se měl aplikovat na filmy hlásící se na evropské filmové festivaly. Usuzuji tak z markantní odlišnosti americké a evropské společnosti a sociálních témat, se kterými se jedna či druhá oblast potýká.

V teoretické části práce jsem popsala činnost Akademie filmového umění a věd včetně její historie, historie udílení Oscarů, systému hlasování a nominací a v neposlední řadě vznik slavné zlaté sošky. Dále se věnuji pro tuto práci stěžejním historickým okamžikům v udílení cen Akademie. Další kapitola podrobně popisuje nový etický kodex Akademie s podmínkami pro nominaci filmu na nejlepší snímek. Popisují také filmovou výrobu, distribuci a filmové PR spolu s marketingem. V další části se věnuji sociologickým tématům jako jsou hyperkorektnost, diskriminace se zaměřením na rasismus, xenofobii, sexismus a homofobii a dále také pozitivní diskriminace. Tato témata pak promítám do kontextu Spojených států, kde popisují kromě jiného historii rasismu v USA, což je zásadní pro pochopení důvodů pro tvorbu nového kodexu Akademie.

Praktická část se zabývá samotným kvalitativním výzkumem, který probíhal pomocí hloubkových rozhovorů se čtyřmi odborníky z výše zmíněných kategorií – režisérem a scenáristou Janem Svěrákem, PR manažerkou pro společnost Aerofilms Beatou Mrazíkovou, marketingovým manažerem pro společnost CinemArt Pavlem Novákem a sociologem Pavlem Pospěchem. Kontakty na tyto respondenty mi byly buď poskytnuty na doporučení nebo jsem je získala vlastní rešerší. Pro každou ze čtyř kategorií odborníků jsem vytvořila vlastní otázky, díky kterým jsme mohli problematiku probrat optikou oboru dotyčného respondenta. Nejdříve v praktické části práce popisují metodiku výzkumu a představují respondenty a dále rozebírám konkrétní témata a otázky, které jsem s odborníky diskutovala. Nakonec již rozhovory interpretuji a prezentuji názory a výpovědi dotyčných.

Vzhledem k tomu, že nový etický kodex Akademie je velmi čerstvé téma a není ještě v odborné literatuře zásadně popsán, sloužil mi jako hlavní zdroj informací internet. Čerpala jsem převážně z oficiálních webových stránek Akademie, z webových stránek Muzea Akademie a z řady odborných i populárních článků v různých online médiích. Pro teoretickou přípravu a studium jsem využila i několik knižních zdrojů, např. knihu Jiřího Čenka, Josefa Smolíka a Zdeňky Vykoukalové *Interkulturní psychologie: Vybrané kapitoly*, z které jsem čerpala informace k sociologickým tématům mé práce, nebo knihu *Filmmaking: Direct Your Movie from Script to Screen Using Proven Hollywood Techniques* Jasona J. Tomarica, která mi poskytla informace k filmové výrobě a distribuci.

TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části vysvětluji pojmy stěžejní pro pochopení problematiky a jejího kontextu. V prvních kapitolách představuji americkou Akademii filmového umění a věd, konkrétně pak stručně její historii spolu s historií prestižních ocenění Oscar včetně vzniku slavné sošky, dále systém nominací a hlasování. Uvádím rovněž klíčové momenty v historii Akademie pro čtyři skupiny, které Akademie považuje za nedostatečně reprezentované. Následně popisují klíčovou součást této práce, a to nový kodex obsahující aktualizované podmínky pro nominaci filmu v kategorii nejlepší snímek. Další kapitoly práce se zabývají tématy výroby, distribuce a PR a marketingu filmů, konkrétně celovečerních hraných snímků. V neposlední řadě se soustředím na sociologický aspekt v práci řešené problematiky, a to je politická korektnost a hyperkorektnost a dále diskriminace s fokusem na rasismus, xenofobii, homofobii a sexismus. Tyto čtyři konkrétní druhy diskriminace popisují i v kontextu prostředí Spojených států.

1. AKADEMIE FILMOVÉHO UMĚNÍ A VĚD

Americká Akademie neboli v originále *Academy of Motion Picture Arts and Sciences*, (též Akademie filmového umění a věd, dále jen Akademie) je nezisková organizace založená za účelem rozvoje filmového průmyslu.¹ Vznikla v roce 1927 na základě myšlenky ředitele Metro-Goldwyn-Mayer studia (dále jen MGM) Louise B. Mayera, který se o nápad podělil s hercem Conradem Nagelem, režisérem Fredem Niblem a producentem Fredem Beetsonem. Ti svůj návrh představili dalším 36 filmařům, kteří se stali spoluzakladateli Akademie. Jak uvádí i samotná Akademie – mezi těmito zakladateli byly pouze tři ženy (herečka Mary Pickford a scenáristky Bess Meredyth a Jeanie Macpherson), zbytek tvořili „bílí“ muži, čímž bylo dáno najevo, kdo průmysl vede. Později toho roku byl poprvé organizován banket, kterého se zúčastnilo 230 z 300 pozvaných, kteří se tak stali dalšími členy Akademie.² V tomto období také vyvstala myšlenka udílení filmových cen, které by zvyšovaly prestiž a důležitost filmového průmyslu. V roce 1929 tedy proběhl první galavečer filmových cen s názvem *Academy Awards*, celým názvem *The Academy Awards of Merit* (česky ceny Akademie), běžně označován podle světově známého ocenění zlatých sošek – *Oscars* (Oscari) (viz kapitola 1.1. CENY AKADEMIE níže).³

V prvních deseti letech své činnosti se Akademie snažila o vyjednávání lepších pracovních podmínek. To se však příliš nedařilo, a tak se v roce 1937 Akademie tohoto boje

---

¹ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

² Oscars Academy Museum 2024, online.

³ Encyclopedia Britannica 2024, online.

vzdala a začala se soustředit pouze na edukaci o filmovém průmyslu a rozšiřování povědomí o filmové kultuře. Současně se Akademie zaslouhuje o podporu výzkumu a zlepšování filmové technologie, důkladné zaznamenávání filmové historie včetně *Annual Index to Motion Picture Credits*⁴, sponzorování stipendií pro filmové obory a mnoho dalšího.⁵

Akademii v současnosti vede poměrně velké množství osob. Existuje tzv. *Board of Governors*, tedy volně přeloženo Rada guvernérů, kteří jsou rozdělení do 19 kategorií, jako např. herecké, kostymérské, režisérské nebo také PR odvětví. Kromě odvětví produkce a technologie, které má jednu členku, jsou v každé z kategorií tři zástupci. Radu tedy tvoří 55 členů. Ti se scházejí šestkrát až osmkrát do roka a řeší především strategii a finanční záležitosti Akademie, zároveň každý z členů reprezentuje své odvětví na nejrůznějších událostech pořádaných Akademií.⁶

Nad tuto radu spadá klasické vedení organizace v čele s Billem Kramerem, který má v Akademii funkci CEO, tedy Chief Executive Officer, výkonný ředitel, a má pod sebou více než 700 zaměstnanců⁷. Ve vedení Akademie pak najdeme dalších 13 členů vykonávajících pozice jako jsou COO, CCO, viceprezident apod.⁸ Nutno dodat, že na rozdíl od rozložení žen a mužů ve vedení Akademie z roku 1927 je současná situace značně vyrovnanější, a to i co se rasové a etnické příslušnosti týče.

1.1. CENY AKADEMIE

Ceny Akademie, tzv. Oscari, jsou pravděpodobně nejviditelnější a nejznámější aktivitou Akademie. Pořádají se každoročně již od roku 1929 (viz kapitola 1. AMERICKÁ FILMOVÁ AKADEMIE) a od prvního ročníku až po současnost tento galavečer prošel mnoha změnami.

První ceny Akademie proběhly 16. května 1929 v hotelu Roosevelt v Hollywoodu a hodnotilo se 12 kategorií⁹. Jedná se o jediný ročník Oscarů, který nebyl nijak živě přenášen. Předávání cen se zúčastnilo 270 hostů a každý z nich zaplatil za vstupenku pět dolarů. Nominované byly filmy promítané v kinech od 1. srpna 1927 do 31. července roku 1928 a ceremonie probíhala pouhých 15 minut. První ocenění za nejlepší film získal snímek *Křídla* (1927) režiséra Williama Wellmana. Zajímavostí je, že přesto, že první zvukový snímek *Jazzový zpěvák* režiséra Alana Croslanda naprosto převrátil celý svět filmu a vyšel

---

⁴ Semantic Scholar 2024, online.

⁵ Eyclopedia Britannica 2024, online.

⁶ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

⁷ Tamtéž.

⁸ Tamtéž.

⁹ Tamtéž.

v roce 1927 v Akademii hodnoceném období, nebyl zahrnut do nominací prvního oscarového ročníku, protože Akademie nepokládala ze spravedlivé, aby mezi sebou soupeřily zvukové a němé filmy. Např. režisér a scenárista William DeMille s přístupem Akademie ke zvukovému filmu v tomto ročníku nesouhlasil, jelikož se v té době již zvukové snímky promítaly, a toto rozhodnutí mu tedy připadalo nelogické.¹⁰ Warner Bros. však i tak získali speciální ocenění za produkci *Jazzového zpěváka* a snímek byl označen jako mimořádné průkopnické zvukové dílo, které v tomto odvětví způsobilo revoluci.¹¹ Dalším rozdílem oproti dnešním Oscarům může být fakt, že ceremoniál tehdy nebyl žádnou módní událostí. Jak uvádí Jan Černý pro Český rozhlas, bylo normální na předávání cen přijít v běžných konfekčních šatech: „Vítězka ceny pro nejlepší herečku, tehdy 22letá Janet Gaynorová, si oblékla nenápadné konfekční šaty s uzavřeným límečkem, které si krátce předtím koupila v běžném obchodě.“¹² Mezi další zajímavé události prvního oscarového ročníku můžeme zahrnout i čestnou cenu pro Charlieho Chaplina nebo ignoraci snímku *Generál* (1926) Bustera Keatona kvůli politickému obsahu díla, ve kterém hlavní hrdina bojoval v občanské válce na straně Jihu (viz. kapitola 6. DISKRIMINACE V USA).¹³

Další ročník cen Akademie měl ceremoniál rozdělený do dvou částí. První proběhl 3. dubna 1930 v Cocoanut Grove v hotelu Ambassador a cenu za nejlepší film si odnesl snímek *The Broadway Melody* (1929, Harry Beaumont). Druhá část ceremoniálu proběhla 5. listopadu 1930 opět v hotelu Ambassador, tentokrát ve Fiesta Room. Listopadový ceremoniál byl významný v tom, že poprvé o oceněních rozhodovali členové Akademie narozdíl od členů Rady. Vítězství v kategorii nejlepší film získal snímek *Na západní frontě klid* režiséra (1930) Lewise Milestonea, který za toto dílo získal také cenu nejlepší režie.¹⁴

V roce 1931 se poprvé objevily Scientific and Technical (*Schi-Tech*) Awards. Jak už název napovídá, tyto ceny byly udělovány za technické a vědecké příspěvky do filmového průmyslu, stejně jako za „vynálezení speciální či výjimečné hodnoty pro filmovou vědu a umění.“¹⁵ Ceny v prvním ročníku získaly vynálezy jako záznam zvuku s redukcí hluku, vysílače s pohyblivým cívkovým mikrofonom nebo super citlivý panchromatický film. Ocenění v této podobě však fungovalo pouze do roku 1932 a následně získalo vlastní kategorii v samotných cenách Akademie až do jejich 47. ročníku. Od 50. ročníku Academy

---

¹⁰ Český rozhlas 1997, online.

¹¹ Oscars Academy Museum 2024, online.

¹² Černý 2015, online.

¹³ Český rozhlas 1997, online.

¹⁴ Oscars Academy Museum 2024, online.

¹⁵ Tamtéž.

Awards se pro předávání těchto cen pořádá separátní galavečer.¹⁶ Rok po vytvoření Sci-Tech Awards se v cenách Akademie objevily tři nové kategorie pro ocenění krátkometrážních filmů – kreslený film, komedie a novinka.¹⁷

V roce 1933 se ceny Akademie nekonaly, a to z důvodu posunutí období, ve kterém se mohly filmy ucházet o nominace tak, aby vycházelo na celý kalendářní rok. Šestý ročník udělování cen se tedy konal v březnu 1934 a hodnotily se filmy z období 1. srpna až 31. prosince roku 1933. V tomto období se také vytvořila nová kategorie cen, a to asistent režie, která se však udělovala pouze do roku 1938. O dva roky později, tedy v roce 1935, přibýly další tři kategorie pro nominace – střih, zvuk a píseň. Ve stejném roce vyhrál poprvé všech pět hlavních ocenění, známých také jako tzv. Big Five, tedy velká pětka, jeden film. Jednalo se o *Stalo se jedné noci* (1934) režiséra Franka Capra, film získal ocenění za nejlepší film, nejlepší režii, nejlepší ženský i mužský herecký výkon a adaptovaný scénář.¹⁸ Tento triumf se dodnes podařil jen dalším dvěma snímkům, a to filmu *Přelet nad kukaččím hnízdem* (1975) Miloše Formana a filmu *Mlčení jehňátek* (1991) Jonathana Demma.¹⁹ O rok později, v roce 1936, následovala další nezvyklá událost, a to odmítnutí ceny. Scenárista Dudley Nichols nepřijal cenu za nejlepší scénář ve filmu *Demunciant* (John Ford, 1935). K tomuto rozhodnutí došel na základě rozdílného smýšlení o přístupu k právům a zájmům scenáristů. V roce 1937 se k oceněním přidává kategorie za nejlepší mužský a nejlepší ženský herecký výkon ve vedlejší roli. Tyto ceny získává Walter Brennan (*Děvče z baru* (Richard Rosson, William Wyler, Howard Hawks, 1936)) a Gale Sondergaard (*Anthony Adverse* (Mervyn LeRoy, Michael Curtiz, 1936)). Roku 1939 se poprvé objevují v současnosti již ikonické oscarové sošky (viz. kapitola 1.1.1. SOŠKA OSCAR) a od následujícího roku se začínají kategorie rozdělovat na černobílé a barevné snímky. O další dva roky později, tedy v roce 1942, přibývá nová kategorie pro dokumentární snímky.²⁰

Po skončení druhé světové války, konkrétně v roce 1947, vzniká seznam filmařů, kteří jsou předvoláni Výborem pro neamerickou činnost (HUAC – House Un-American Activities Committee²¹) k výslechu, a to kvůli jejich politickému vyznání, ať už smyšleného či reálného. Většina obviněných se podřídila požadavkům Výboru, ale někteří požadavky odmítli a stáli si za svými názory, čímž se dostali na tzv. blacklist, černou listinu, a po dobu

---

¹⁶ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

¹⁷ Oscars Academy Museum 2024, online.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ BigFive 2024, online.

²⁰ Oscars Academy Museum 2024, online.

²¹ Harry S. Truman Presidential Library and Museum 2024, online.

následujících 13 let jim byla filmová tvorba zakázána. Tato skupina filmařů je známá jako „*Hollywood Ten*“, neboli ve volném překladu Hollywoodská desítka. Černá listina se v následujících letech rozšířila, ale umělci, kteří na ní byli uvedeni, v některých případech začali tvořit pod pseudonymy nebo pod záštitou jmen kolegů a pár z nich dokonce za tvorbu v tomto období získalo Oscara (scenárista Donald Trumbo vyhrává v roce 1954 ocenění v kategorii nejlepší filmový příběh za snímek *Prázdniny v Římě* (1953, William Wyler) – oficiálně však cenu získává Ian McLellan Hunter, který Trumba pouze zaštilil svým jménem, o tři roky později Trumbo vyhrává další ocenění v této kategorii za snímek *The Brave One* (1956, Irving Rapper), tentokrát pod pseudonymem Robert Rich).²²

V tomto samém roce je poprvé uvedeno pravidlo, které povoluje pouze pět nominací do každé kategorie.²³ Tento systém platí dodnes.²⁴ Další změna přetrvávající i do dnešních ročníků udělování cen se stala v roce 1952, kdy se ocenění za nejlepší snímek začalo předávat producentovi, a ne celé produkční společnosti. V tomto roce ocenění získal producent Arthur Freed za snímek *Američan v Paříži* (1951) režiséra Vincenta Minnelliho. O rok později, roku 1953, je předávání Oscarů poprvé promítáno živě v celostátní televizi, v roce 1966 je pak promítání poprvé barevné. Roku 1957 je poprvé uděleno ocenění *Jean Hersholt Humanitarian Award*, a to tehdejšímu majiteli studia Paramount Pictures Y. Frank Freemanovi.²⁵ Ocenění bylo pojmenováno po dánském herci a překladateli Jeanu Hersholtovi, který byl významný filantrop, a kromě jiného ředitel Akademie. Ocenění v jeho jménu je udělováno těm, kteří se svou humanitární aktivitou zasloužili o přínos filmovému průmyslu.²⁶

V roce 1960 dochází k novému rekordu, když snímek *Ben-Hur* (1959) režiséra Williama Wylera vyhrává jedenáct ocenění, včetně výhry v kategorii nejlepší snímek. O osm let později je ceremoniál o dva dny odložen z důvodu atentátu na Martina Luthera Kinga juniora. K posunutí galavečera o 24 hodin došlo i v roce 1981 z důvodu pokusu o atentát na tehdejšího amerického prezidenta Ronalda Reagana. Alternace galavečera proběhla také v roce 2003, kdy se zrušil klasický „red-carpet“ v souvislosti s americkou invazí Iráku. Nazpátek k období šedesátých let, které se také považuje za pomyslný konec černobílého filmu, jelikož barevné snímky markantně dominují nad jejich černobílými předchůdci. O rok později, 1969, je předávání cen poprvé vysíláno i mimo USA, a to do 37 dalších zemí.

---

²² Oscars Academy Museum 2024, online.

²³ Tamtéž.

²⁴ FairVote 2024, online.

²⁵ Oscars Academy Museum 2024, online.

²⁶ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

Celá událost je sestříhaná do 56minutové verze. V tomto ročníku dochází také k remíze v kategorii nejlepší herečka a ocenění tak dostávají obě Katherine Hepburn za roli ve snímku *Lev v zimě* (1968, Anthony Harvey) i Barbra Streisand za herecký výkon ve snímku *Funny Girl* (1968, William Wyler). Další změnou v cenách Akademie se stalo přidání maskérské kategorie v roce 1982. Do té doby filmoví maskéři získávali pouze tzv. *Honorary Award*, tedy čestnou cenu. Prvním výhercem v této kategorii se stal Rick Baker a ocenění získal za masky ve filmu *Americký vlkodlak v Londýně* (1981, John Landis). Další „poprvé“ zažil ročník udílení cen z roku 1996, ve kterém poprvé získává tři nominace počítačem animovaný celovečerní film *Toy Story: Příběh hraček* (1995, John Lasseter), což byl průlom v oblasti animovaného filmu, jelikož šlo o první film zcela vygenerovaný počítačem. První ocenění v oficiální kategorii nejlepší animovaný snímek vyhrál až v roce 2002 film *Shrek* (2001, Vicky Jenson, Andrew Adamson).²⁷

Při vyhlášení cen Akademie dochází i k chybám, jedna z nejzásadnějších se stala v roce 2017, kdy byl omylem vyhlášen nesprávný film v kategorii nejlepší snímek – vyhlášen byl *La La Land* (2016, Damien Chazelle), kategorii však vyhrál snímek *Moonlight* (2016, Barry Jenkins). Novodobí Oscari však skýtají i pozitivní milníky, jako např. v roce 2020, kdy se snímek *Parazit* (2019, Bong Joon Ho) významně zapisuje do historie tím, že se jednalo o první neanglicky mluvený film, který vyhrál v kategorii nejlepší snímek (viz. kapitola 1.3. KLÍČOVÉ OKAMŽIKY). V tomto roce Akademie prezentuje nové podmínky pro nominaci v kategorii nejlepší snímek (viz. kapitola 2. NOVÝ KODEX (...)). O rok později Akademie reaguje na pandemii Covidu-19 a uzpůsobuje ceremoniál nezbytným opatřením, předávání cen tedy probíhá ve velmi komorním duchu a nově je možné přímý přenos i streamovat.²⁸

V současnosti se ceny udělují v 23 kategoriích – herec v hlavní roli (actor in a leading role), herec ve vedlejší roli (actor in a supporting role), herečka v hlavní roli (actress in a leading role), herečka ve vedlejší roli (actress in a supporting role), celovečerní animovaný film (animated feature film), kamera (cinematography), kostýmy (costume design), režie (directing), celovečerní dokumentární film (documentary feature film), krátký dokumentární film (documentary short film), střih (film editing), cizojazyčný / zahraniční film (international feature film), masky (makeup and hairstyling), zvuk (music – original score), píseň (music – original song), nejlepší snímek (best picture), výprava a dekorace / filmová scénografie (production design), krátký animovaný film (short film – animated), krátký

---

²⁷ Oscars Academy Museum 2024, online.

²⁸ Tamtéž.

hraný film (short film – live action), zvuk (sound), vizuální efekty (visual effects), adaptovaný scénář (writing – adapted screenplay) a původní scénář (writing – original screenplay).²⁹ V únoru 2024 Akademie oznámila novou kategorii cen „achievement in casting“ – ocenění bude udíleno za vybrání hereckého obsazení a v platnost vstoupí již pro následující ročník Cen Akademie, tedy v roce 2025.³⁰ Od roku 2002 galavečer probíhá v Dolby Theatre v Hollywoodu, naproti hotelu Roosevelt, v kterém probíhal první ročník Cen Akademie.³¹

1.1.1. SOŠKA OSCAR

Ačkoli se ceny předávaly už od roku 1929, až v roce 1939 se poprvé objevily pod názvem, pod kterým zná tuto událost většina světa – Oscari. Poprvé takhle ocenění a událost označil hollywoodský žurnalista Sidney Skolsky³² Původ pojmenování ocenění pro výherce dodnes není jasný, ale jak je uvedeno na webových stránkách muzea Akademie, jedním z možných původů je poznámka knihovnice Akademie Margaret Herrick, která údajně řekla, že jí soška připomíná jejího strýce Oscara. Oscara navrhl umělecký ředitel MGM Cedric Gibbons a samotnou sošku pak vytvořil George Stanley. Podobu soška získala pravděpodobně podle mexického herce a režiséra Emilia „El Indi“ Fernández, který se znal s manželkou Gibbonse Dolores del Rio.³³

Sošky jsou vyráběny z bronzu a jsou pozlaceny 24 karátovým zlatem. Jsou něco málo přes 34 cm vysoké a necelé 4 kg těžké. V rámci filmové historie bylo předáno celkem 3 163 Oscarů. V období druhé světové války byly po tři roky předávány z finančních důvodů sošky sádrové. Po skončení války však Akademie tyto sádrové provizorní ceny vyměnila za klasické pozlacené bronzové sošky.³⁴

1.2. NOMINACE A HLASOVÁNÍ

Celý proces nominace snímků na ceny a hlasování o jejich umístění je poměrně komplikovaný a může se zdát zdlouhavý. Nominace na Oscary vytváří členové Akademie, kterých je v současnosti přes 10 500.³⁵ Členem se může stát osoba, která se zaslouhuje o rozvoj filmového průmyslu a spadá buď do jednoho z 18 odvětví, které Akademie uvádí (herci, scenáristi atd.) nebo do tzv. Members-at-Large kategorie, což můžeme volně přeložit

---

²⁹ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

³⁰ Tamtéž.

³¹ Dolby Theatre 2024, online.

³² Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

³³ Oscars Academy Museum 2024, online.

³⁴ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

³⁵ Tamtéž.

jako Členové mimo výbor, kam můžeme přiřadit např. osoby z PR týmů jednotlivých produkcí a další. O členství nelze zažádat, získá se pomocí sponzoringu již existujících členů. Každý, kdo se chce o členství ucházet, musí být sponzorován dvěma členy z dané kategorie, do které se uchazeč hlásí. Pokud se jedná o osoby ze sekce Member-at-Large, musí být dotyčný sponzorován alespoň jedním členem této kategorie a dále alespoň jedním členem z libovolného dalšího odvětví. Každý rok na jaře pak Rada prochází seznam těchto sponzorovaných uchazečů a rozhoduje, koho za členy přijme. Výjimkou jsou výherci cen Akademie, kteří se automaticky stávají jejími členy a sponzoring tak nepotřebují.³⁶

V momentě, kdy jsou jedinci oficiálně přijati za členy Akademie, se mohou zapojit do procesu nominací a hlasování. Ve většině případů to funguje tak, že členové z daného odvětví nominují snímky či osoby na cenu v jejich příslušné kategorii a také o nich dále hlasují – to znamená, že herci nominují herce, režiséři další režiséry etc. Jinak tomu je v případě kategorie nejlepší snímek, o které rozhodují všichni členové napříč svými odvětvími.³⁷ U některých kategorií, např. celovečerní animovaný film, můžeme najít odlišnosti v procesu nominací a hlasování, které jsou podrobně popsány v dokumentu vydaném vždy pro současný ročník, letos tedy *96TH ACADEMY AWARDS® OF MERIT*³⁸.

V tomto dokumentu můžeme najít také přesná pravidla, která musí snímek splňovat, aby mohl být na Oscara nominovaný. Jak již zmiňuji výše, u některých kategorií se pravidla mohou mírně lišit, avšak většina z podmínek platí plošně. Snímek musí být v souladu se stanovenými technickými parametry, do kterých spadá např. délka filmu či druh ozvučení. Dále musí být daný film promítán alespoň sedm dní v komerčních kinech, minimálně třikrát denně, přičemž nejméně jedno z těchto promítání musí probíhat v čase od 18:00 do 22:00, a to v jedné v dokumentu uvedených amerických metropolí. Současně toto promítání musí být první veřejné uvedení snímku – pokud bude dílo veřejně promítáno jiným způsobem (v televizi, DVD distribuce apod.), nemůže být nominováno na cenu Oscara. Pravidel je v dokumentu zmíněno mnohem více a vychází z nich, že splnění podmínek pro nominaci na Oscara není tak jednoduché, jak se může laikovi zdát. Pokud však snímek odpovídá těmto podmínkám, musí se vyplnit tzv. Oscars Submission Form, tedy formulář, který musí obsahovat veškeré titulky, název kin, ve kterých byl film promítán v souladu

---

³⁶ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Tamtéž.

s výše uvedenými pravidly, a to včetně dat a časů těchto promítání. Formulář musí být podepsán producentem či distributorem snímku do daného termínu.³⁹

Veškeré nominace filmů, které jsou v souladu s výše zmíněnými pravidly, probíhají online formou. Na tomto procesu se podílí společnost PricewaterhouseCoopers⁴⁰, která hlasy sčítá. Obdobně tomu tak je při hlasování o finálních vítězích z jednotlivých kategorií. Oficiální výherce do vyhlášovacího galavečera znají vždy pouze dva partneři společnosti PricewaterhouseCoopers, kteří pak výsledky uloží do obálek. Tyto obálky jsou poprvé otevřeny až při zmíněném galavečeru, kde se výherci oznamují veřejnosti.⁴¹

Zajímavé také je, o jak dlouhý proces se jedná. Na webových stránkách Akademie je uveden časový harmonogram celého procesu od prvních nominací až po předávání Oscarů (kompletní harmonogram viz *Obrázek 1 – Časový harmonogram cen Akademie* níže). Termín odevzdání přihlášek do kategorií pro všeobecný vstup byl pro letošní ročník již 15. listopadu 2023 a vyhlášení nominací proběhlo 23. ledna 2024. Samotná ceremonie vyhlášení vítězů se uskutečnila 10. března 2024. Jedná se tedy o skoro čtyřměsíční proces.⁴²

Academy key dates for the 2023 Oscar® season are as follows:

General entry categories submission deadline	Wednesday, November 15, 2023
Preliminary voting begins 9 a.m. PT	Thursday, December 14, 2023
Preliminary voting ends 5 p.m. PT	Monday, December 18, 2023
Oscar Shortlists Announcement	Thursday, December 21, 2023
Eligibility period ends	Sunday, December 31, 2023
Governors Awards	Tuesday, January 9, 2023
Nominations voting begins 9 a.m. PT	Thursday, January 11, 2024
Nominations voting ends 5 p.m. PT	Tuesday, January 16, 2024
Oscar Nominations Announcement	Tuesday, January 23, 2024
Oscar Nominees Luncheon	Monday, February 12, 2024
Finals voting begins 9 a.m. PT	Thursday, February 22, 2024
Scientific and Technical Awards	Friday, February 23, 2024
Finals voting ends 5 p.m. PT	Tuesday, February 27, 2024
96th Oscars	Sunday, March 10, 2024

All dates for the 96th Academy Awards® are subject to change.

Obrázek 1 - Časový harmonogram cen Akademie

³⁹ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

⁴⁰ PwC 2024, online.

⁴¹ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

⁴² Tamtéž.

1.3. KLÍČOVÉ OKAMŽIKY

Ačkoli se dnešní Akademie snaží o inkluzi a rovnoprávnost, nebylo tomu vždy zcela tak. V této kapitole uvádím veškeré klíčové momenty, které jsou uvedené v historické časové ose Akademie, která je k nalezení na webových stránkách muzea Akademie⁴³. Tyto milníky jsem rozdělila do kategorií podle jedinců spadajících do nedostatečně reprezentovaných skupin, jejichž rovnoprávnost se snaží Akademie zaštitit ve svém novém kodexu (viz. kapitola 2. NOVÝ KODEX – STANDARDY ZASTOUPENÍ A ZAHRNUTÍ PRO SPLNĚNÍ PODMÍNEK PRO ÚČAST V CENÁCH OSCAR®). Pro přehlednější zobrazení jsem tyto klíčové okamžiky vyobrazila v grafu, v kterém jsou momenty zaneseny do časové osy od založení Akademie po letošní rok, tzn. od roku 1929 do roku 2024 (viz na konci kapitoly *Graf 1 - Nárůst klíčových okamžiků pro jednotlivé nedostatečně reprezentované skupiny v časové ose*).

1.3.1. ŽENY VE FILMOVÉM PRŮMYSLU

Jak již vyplývá z výčtu níže, čistě ženských zlomových okamžiků v historii udílení cen Akademie nenalezneme příliš mnoho a jejich mírně vyšší četnost je patrná až s přiblížením se k přelomu 20. a 21. století. I přesto však můžeme pozorovat několik momentů, které se staly pro ženy v tomto průmyslu velmi důležité.

První historický milník vůbec, který spadá do této kapitoly, se udál hned v roce 1930, tedy při teprve druhém udílení cen Akademie. O tento moment se postarala Frances Marion, která se stala první ženskou výherkyní ceny Akademie, a to v kategorii writing, tedy za scénář. Konkrétně se jednalo o scénář ke snímku *The Big House* (1930, George W. Hill).

Po úspěchu Frances Marion následovala v dalších významných momentech pro ženy jedenáctiletá pauza, kterou prolomila Anne Bauchens. Ta, jakožto první žena, získala v roce 1941 ocenění v kategorii střih, a to za snímek *North West Mounted Police* (1940, Cecil B. DeMille).

Na další významný moment si ženy ve filmovém průmyslu musely počkat celých 36 let. V roce 1977 byla Lina Wertmüller jako první žena nominovaná v kategoriích režie a originální scénář za dílo *Pasqualino Sedmikráska* (1975). V kategorii režie však vyhrál John G. Avildsen za snímek *Rocky* (1976) a výhru za originální scénář si odnesl Paddy Chayefsky za *Network* (1976, Sidney Lumet)⁴⁴.

---

⁴³ Oscars Academy Museum 2024, online.

⁴⁴ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

V roce 1985 dochází k ženské výhře v další jinak mužsky dominantní kategorii. Kay Rose se stává první ženou, která získává ocenění v kategorii zvuk, a to za filmové dílo *Řeka* (1984) režiséra Marka Rydella.

O skoro deset let později, v roce 1994, dochází k dalšímu zlomu, ačkoli ne na poli výherců cen. V tomto roce poprvé uvádí celou ceremonii žena, a k tomu ještě Afroameričanka. Jednalo se o herečku, scenáristku, zpěvačku a komičku Whoopi Goldberg.

Roku 1997 ovládá hudební kategorii Rachel Portman, která získala jako první žena Oscara za zvuk. Tuto cenu obdržela za film *Emma* (1996, Douglas McGrath).

Po úspěchu Rachel Portman opět dochází k poměrně dlouhé pauze na poli ženských výher a nominací v jinak typicky mužských kategoriích. To však v roce 2010 změnila Kathryn Bigelow, která se stala díky svému snímku *Smrt čeká všude* (2008) první ženou, která získala cenu Akademie za režii.

O osm let později, v roce 2018, získává Rachel Morrison jakožto první žena nominaci v kategorii kamera za snímek *Mudbound* (2017, Dee Rees). Ocenění však získal Roger A. Deakins za film režiséra Denise Villeneuve *Blade Runner 2049* (2017)⁴⁵.

V dalším ročníku předávání cen Akademie, tedy v roce 2019, získala producentka Kathleen Kennedy spolu s Frankem Marshalllem Pamětní cenu Irvinga G. Thalberga. Stala se tak první ženou, která toto ocenění získala.

1.3.2. LGBTQ+

V časové ose udílení Cen Akademie je zaznamenán pouze jeden moment, který se přímo týká osob patřících do LGBTQ+ komunity. Jedná se o vítězství filmu *The Times of Harvey Milk* v kategorii celovečerní dokumentární film z roku 1985. Tento snímek se stal prvním dílem, které otevřeně pojednává o homosexuální tematice. Současně se i jeho tvůrci, Robert Epstein a Richard Schmiechen, stali prvními otevřeně homosexuálními filmaři.

Za zmínku ale stojí také snímek *Moonlight* (2016, Barry Jenkins), který vznikl na základě nevydané hry *In Moonlight Black Boys Look Blue* Tarella Alvina McCraneyho. Toto drama poprvé disponovalo čistě černošským hereckým obsazením a stalo se prvním snímkem, který vyhrál cenu Akademie za nejlepší snímek s homosexuální hlavní postavou a celkovou gay tematikou.⁴⁶

---

⁴⁵ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

⁴⁶ Bauer 2024, online.

1.3.3. ETNICKÉ ČI RASOVÉ SKUPINY

Tato kategorie, tedy zlomové okamžiky v souvislosti s osobami patřícími do etnických a rasových skupin, je ze všech čtyř oblastí bezesporu nejobsáhlejší. Ať už se jednalo o nominace či udělení cen, uvádění ceremoniálu nebo další navazující společenské události.

První zlomový bod pro nedostatečně zastoupené etnické či rasové skupiny přišel v roce 1940. V tomto ročníku získala Hattie McDaniel Oscara za nejlepší herecký výkon ve vedlejší roli ve snímku *Jih proti Severu* (1939, Victor Fleming). Stala se tak první afroamerickou ženou, která získala cenu Akademie.

V roce 1948 se stal James Baskett prvním Afroameričanem, který získal Čestnou cenu Akademie. Toto ocenění získal konkrétně za svůj herecký výkon v díle *Píseň jihu* (1946) režiséra Willfreda Jacksona.

Hned další rok, tedy v roce 1949, vyhrává José Ferrer Oscara za nejlepší herecký výkon ve vedlejší roli ve snímku *Johanka z Arku* (1948, Victor Fleming), čímž se zapisuje do historie jako první latinskoamerický herec, který tuto cenu získal. Pouze o dva roky později, roku 1951, se José Ferrer stává prvním latinskoamerickým hercem, který získal cenu Akademie za nejlepší herecký výkon v hlavní roli. Tuto cenu získal za snímek *Cyrano z Bergeracu* (1950, Michael Gordon).

V roce 1953 následoval stopy Josého Ferrera i Anthony Quinn, který se stal prvním mexickým hercem nominovaným v herecké kategorii, konkrétně v kategorii herec ve vedlejší roli za výkon ve snímku *Viva Zapata!* (1952, Elia Kazan). Toto ocenění také jako první Mexičan vyhrál.

O dva roky později, v roce 1955, získává Sanzo Wada jakožto první asijský kostymér Oscara za kostýmy ve snímku *Brána pekla* (1953, Teinosuke Kinugasa). V tom samém roce píše historii i herečka Dorothy Dandridge, která vyhrává Oscara v kategorii herečka v hlavní roli (snímek *Carmen Jones* (1954, Otto Preminger)) a stává se tak první afroamerickou ženou, která toto ocenění získala.

Hned v následujícím ročníku, roku 1956, získává James Wong Howe cenu Akademie za kameru v černobílém filmu, konkrétně za snímek *The Rose Tattoo* (1955) režiséra Daniela Manna. James Wong Howe se tak stal první osobou asijsko-amerického původu, která získala Oscara.

V roce 1958 byly v kategoriích herec a herečka ve vedlejší roli poprvé uvedeny osoby asijského původu. Jednalo se o herečku Miyoshi Umeki, která byla nominovaná za svůj herecký výkon ve snímku *Sayonara* (1957, Joshua Logan), a herce Sessue Hayakawa

za výkon ve snímku *Most přes řeku Kwai* (1957, David Lean). Miyoshi Umeki v této kategorii dokonce vyhrála, čímž se stala první Asiatkou, která kdy získala cenu Akademie.

Další klíčový okamžik nastal v roce 1962, kdy herečka Rita Moreno vyhrává Oscara za nejlepší herecký výkon ve vedlejší roli, a to ve snímku *West Side Story* (1961, Jerome Robbins, Robert Wise). Zapsala se tak do historie jako první latinskoamerická herečka, která obdržela toto ocenění.

Pouze o dva roky později vytváří další zlomový milník Sidney Poitier. V roce 1964 vyhrál Oscara za nejlepší herecký výkon v hlavní roli ve snímku *Polní lilie* (1963, Ralph Nelson) a stal se tak prvním černošským hercem, který získal cenu Akademie v této kategorii.

Historie se dále psala v roce 1972, ačkoli ne na poli samotných cen. V tomto roce udílení Cen Akademie poprvé uváděl Afroameričan – Sammy Davis Jr. Hosty a diváky celou ceremonií provázel spolu s Helen Hayes, Alanem Kingem a Jackem Lemmonem.

V dalším ročníku předávání Oscarů, v roce 1973, byli poprvé nominováni černošští filmaři na ceny v oblasti scénáře. Lonnie Elder III byl nominovaný v kategorii adaptovaný scénář za dílo *Souder* (1972, Martin Ritt), Suzanne De Passe spolu s Terence McCloyem a Chrisem Clarkem v kategorii originální scénář za snímek *Billie zpívá blues* (1972, Sidney J Furie). Obdobně tomu v tento rok bylo i u kategorie herec a herečka v hlavní roli, do kterých byli nominováni Afroameričané Paul Winfields a Cicely Tyson, oba za své výkony ve filmu *Souder* a dále Diana Ross za herecký výkon v *Billie zpívá blues*.

O deset let později, v roce 1983, vyhrává Buffy Sainte-Marie Oscara za originální píseň *Up Where We Belong* pro snímek *Důstojník a gentleman* (1982, Taylor Hackford). Stala se tak první držitelkou ceny Akademie z řad původního obyvatelstva Ameriky. V tomto roce se také odehrál zlomový okamžik na poli hereckých kategorií – herec Louis Gossett Jr. vyhrává jakožto první Afroameričan Oscara za nejlepší herecký výkon ve vedlejší roli ve filmu *Důstojník a gentleman*.

Roku 1985 poprvé vyhrává Oscara za nejlepší herecký výkon ve vedlejší roli Asiat. Jednalo se o Haing S. Ngora a cenu získal za roli ve snímku *Vražedná pole* (1984, Roland Joffé).

Další průlom přišel v roce 1992. V tomto ročníku udílení cen Akademie byl poprvé nominován v kategorii režie černošský režisér, a to John Singleton za dílo *Chlapci*

ze *sousedství* (1991, John Singleton). Výhru však získal Jonathan Demme za *Mlčení jehňátek* (1991, Jonathan Demme)⁴⁷.

O deset let později, v roce 2002, vyhrávají obě kategorie hlavních rolí afroameričtí herci. Výhercem v mužské hlavní roli se stal Denzel Washington za svůj výkon ve filmu *Training Day* (2001, Antoine Fuqua). V ženském hlavním obsazení obdržela Oscara Halle Berry za výkon ve snímku *Ples přišer* (2001, Marc Forster) a stala se tak jednou ze dvou žen z nedostatečně reprezentovaných etnických či rasových skupin, která kdy získala cenu Akademie v této kategorii.

Další zlomový okamžik přichází po delší pauze v roce 2014, kdy se Alfonso Cuarón stává prvním latinsko-americkým režisérem, který vyhrává Oscara v kategorii režie. Toto ocenění získal za snímek *Gravitace* (2013).

V roce 2015 si začíná americká společnost všimnout rasové nevyváženosti nominací na ceny Akademie a černošská právnička April Reign přidává příspěvek na svůj twitterový účet „*#OscarsSoWhite they asked to touch my hair*“⁴⁸, ve kterém označuje předávání Oscarů za „bílé“, a dává tím jasně najevo svůj nesouhlas s nedostatečnou diverzitou. Rok na to zahajuje moderátor afroamerického původu herec a komik Chris Rock 88. ročník této ceremonie monologem: „*I'm here at the Academy Awards, otherwise known as the White People's Choice Awards*“⁴⁹, ve kterém podobně jako April Reign vypichuje nerovnoměrné zastoupení všech ras.

Další rok, tedy 2017, vyhrávají v kategorii herec a herečka ve vedlejší roli černošští herci. V ženské kategorii se jednalo o herečku Violu Davis za její výkon ve snímku *Ploty* (2016, Denzel Washington). V mužské kategorii to pak byl Mahersala Alis za jeho roli ve filmu *Moonlight* (2016, Barry Jenkins).

V roce 2020 získal herec Wes Studi Čestnou cenu Akademie a stal se tak prvním původním obyvatelem Ameriky, který obdržel toto ocenění. Obdobně tomu bylo i u Taiky Waititi, který získal Oscara za adaptovaný scénář pro snímek *JoJo Rabbit* (2019, Taika Waititi). V tom samém roce přišel obrovský zlom, a to snímek *Parazit* (2019, Bong Joon Ho). Jednalo se o první cizojazyčný film, který vyhrál v kategorii nejlepší snímek, a současně první jihokorejský snímek, který vyhrál i v kategorii zahraniční film. Jeho režisér Bong Joon Ho se stal jedním ze dvou asijských držitelů Oscara za režii a spolu s Han Jin

---

⁴⁷ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

⁴⁸ „*#OscarsSoWhite*, že se mě zeptali, jestli si mohou sáhnout na moje vlasy.“

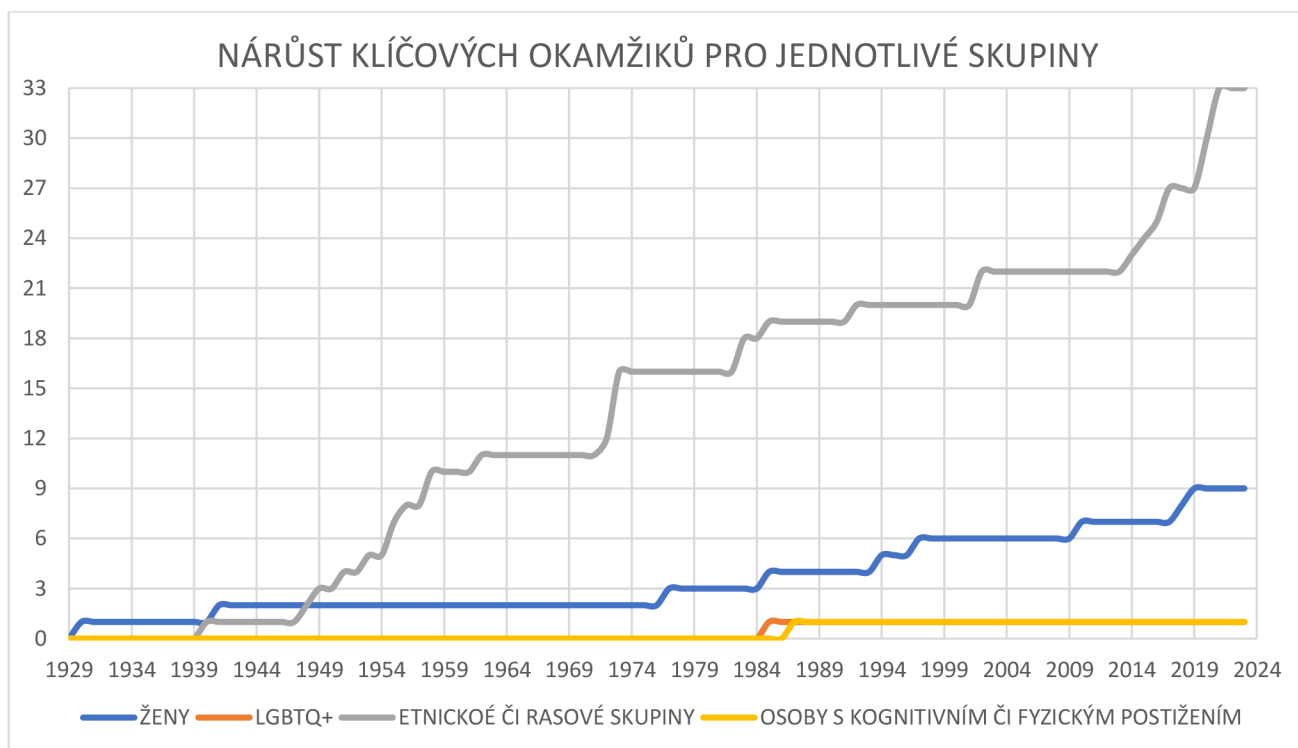
⁴⁹ „*Jsem na předávání cen Akademie, jinak známých jako Volba bílých lidí.*“

Wonem získali cenu Akademie také za originální scénář. Jednalo se tedy o první zahraniční film tvůrců z etnické či rasové skupiny, který by takto masivně ovládl celou ceremonii.

O rok později, v roce 2021, se stává Youn Yuh Jung první korejskou držitelkou Oscara v hereckých kategoriích. Konkrétně získala cenu za výkon ve vedlejší roli ve snímku *Minari* (2020, Lee Isaac Chung). Ten samý rok poprvé získává kategorie masky černošské vítěze. Jednalo se o maskérky Miu Neal a Jamiku Wilson, které toto ocenění obdržely za snímek *Ma Rainey – matka blues* (2020, George C. Wolfe). Tento ročník udílení Oscarů zažil ještě jeden milník, o který se zasloužila Chloé Zhao. Ta získala jakožto první Asiatka cenu Akademie za režii, konkrétně za film *Země nomádů* (2020).

1.3.4. OSOBY S KOGNITIVNÍM ČI FYZICKÝM POSTIŽENÍM VČETNĚ SLUCHOVÉHO OMEZENÍ

Stejně jako pro členy LGBTQ+ komunity, i pro osoby s kognitivním či fyzickým postižením zaznamenává časová osa udílení Oscarů pouze jeden milník, a to v roce 1987. V tomto roce vyhrála Marlee Matlin v kategorii herečka v hlavní roli a stala se tak první hluchou osobou, která získala cenu Akademie. Ocenění obdržela za herecký výkon ve snímku *Bohem zapomenuté děti* (1986, Randa Haines).

Graf 1 - Nárůst klíčových okamžiků pro jednotlivé nedostatečně reprezentované skupiny v časové ose

2. NOVÝ KODEX – STANDARDY ZASTOUPENÍ A ZAHRNUTÍ PRO SPLNĚNÍ PODMÍNEK PRO ÚČAST V CENÁCH OSCAR®⁵⁰

Z výše uvedeného výčtu klíčových okamžiků, pro které má sama Akademie samostatnou sekci na webových stránkách svého muzea⁵¹, poměrně jasně vyplývá, že se tato organizace snaží o větší diverzitu a inkluzi ve svých aktivitách. Nasvědčuje tomu i nový kodex s pravidly pro nominaci na Oscara.

V roce 2015 vytvořila Akademie pětiletý plán, *A2020 initiative*⁵², který si dal za cíl za těchto pět let zdvojnásobit zastoupení žen a osob z nedostatečně reprezentovaných etnických či rasových skupin v aktivitách Akademie, převážně co se jejich členů týče. Tento plán Akademie splnila a v návaznosti na něj, stejně jako na zlomový 92. ročník udílení cen Akademie, ve kterém dominoval snímek *Parazit*, vytvořila další iniciativu s názvem *Academy Aperture*⁵³. Jejím cílem je vytvořit na půdě Akademie inkluzivnější prostředí s vyšší diverzitou.

V rámci této iniciativy byl 8. září 2020 na webových stránkách Akademie zveřejněn text s novým souborem pravidel, která musí film splňovat, aby mohl být nominovaný na Oscara v kategorii nejlepší snímek. Tento krok byl vytvořen po vzoru Britského filmového institutu, který pomohl vytvořit standardy pro financování a pro nominace na některé kategorie Filmových cen Britské akademie (BAFTA). Text se skládá ze čtyř sekcí a v platnost vešel až letos, tedy pro 96. ročník předávání cen Akademie, který proběhl 10. března 2024. Aby mohl být film nominovaný v kategorii nejlepší snímek, musí splňovat alespoň dva ze čtyř standardů. Pro každou z těchto čtyř sekcí dále platí specifická pravidla, podle nichž se určuje, jestli ji snímek splňuje.

2.1. STANDARD A

První sekce se nazývá *Standard A: on-screen representation, themes and narratives* (ve volném překladu *Zastoupení na obrazovce, témata a příběhy*). Soustředí se na zahrnutí nedostatečně reprezentovaných skupin v oblasti hlavních a vedlejších rolích, obecného hereckého obsazení a tematiky daného snímku. Aby film tuto sekci splňoval, musí být v souladu alespoň s jednou ze tří podkategorií:

---

⁵⁰ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2020, online.

⁵¹ Oscars Academy Museum 2024, online.

⁵² Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2020, online.

⁵³ Tamtéž.

A1. HLAVNÍ ČI VEDLEJŠÍ ROLE

Alespoň jeden herec či herečka v hlavní či významné vedlejší roli musí být zástupcem nedostatečně reprezentované etnické či rasové skupiny. To znamená, že dotyčný musí být Asiat, Hispánec či osoba latinskoamerického původu, Afroameričan, původní obyvatel (specificky pak Ameriky či Aljašky), osoba středovýchodního či severoafrického původu, domorodý Havajec nebo jiný obyvatel Tichomořských ostrovů či osoba další nedostatečně reprezentované rasy či etnicity.

A2. OBECNÉ HERECKÉ OBSAZENÍ

Tato podkategorie není přímo zaměřená na osoby z nedostatečně reprezentovaných rasových či etnických skupin, jako je tomu v sekci A1, ale soustředí se také na ženy, příslušníky LGBTQ+ komunity a osoby s kognitivním či fyzickým postižením, včetně sluchového omezení. Aby snímek tuto podkategorii splňoval, musí alespoň 30 % herců ve vedlejších a menších rolích spadat do minimálně dvou ze čtyř výše zmíněných skupin.

A3. HLAVNÍ DĚJOVÁ LINKA ČI ZÁPLETKA

Pro platnost této podkategorie se hlavní dějová linka či zápletka filmu musí soustředit na témata spojená s ženami, rasovými či etnickými skupinami, LGBTQ+ komunitou nebo osobami s kognitivním či fyzickým postižením včetně sluchového omezení.

2.2. STANDARD B

Sekce B s názvem *Creative leadership and project team* (ve volném překladu *Kreativní vedení a projektový tým*) se soustředí na inkluzivní obsazení filmového štábu. Stejně jako Standard A má i tato sekce tři podkategorie a snímek musí splňovat alespoň jednu z nich.

B1. KREATIVNÍ VEDENÍ A VEDOUCÍ ODDĚLENÍ

Alespoň dvě osoby z hlavních pozic či vedoucích hlavních složek štábu musí být osoby z již výše zmiňovaných čtyř nedostatečně reprezentovaných skupin, při čemž alespoň jedna z těchto pozic musí být obsazena osobou z rasové či etnické skupiny (viz výše). Tato kritéria platí pro následující pozice: castingový režisér, kameraman, hudební skladatel, kostymér, režisér, umělecký kadeřník, umělecký maskér, producent, scénograf, dekoratér, zvukař, supervizor vizuálních efektů a scenárista.

B2. DALŠÍ HLAVNÍ POZICE

Minimálně dalších šest členů štábu musí být zastoupeno osobami ze čtyř nedostatečně reprezentovaných skupin, které jsou již uvedené výše. To platí pro asistenta produkce, prvního asistenta režie, osvětlovače, skript apod.

B3. CELKOVÉ ŠTÁBNÍ ROZLOŽENÍ

Štáb musí být alespoň z 30 % složen z osob spadajících do nedostatečně reprezentovaných skupin (viz výše).

2.3. STANDARD C

V této sekci, *Industry access and opportunities* (ve volném překladu *Dostupnost a příležitosti v průmyslu*), se Akademie soustředí na možnosti a příležitosti ve filmovém průmyslu. Opět se zde nachází podkategorie, konkrétně dvě, a obě musí být splněny.

C1. PLACENÉ STÁŽE A PRAXE

Společnost, která daný snímek financuje či zajišťuje jeho distribuci, musí poskytovat placené stáže a praxe pro osoby z nedostatečně reprezentovaných skupin. Kritéria se zde mírně liší na základě toho, zdali se jedná o malé, nebo velké studio či distributora.

V případě velkých studií a distributorů musí být tyto stáže a praxe obsazeny osobami z nedostatečně reprezentovaných skupin, a to v následujících departmentech: produkce/výroba, postprodukce, hudba, vizuální efekty (VFX), akvizice, obchodní záležitosti, distribuce, marketing a PR.

Malá studia a distributoři musí poskytovat stejné stáže a praxe s tím rozdílem, že tyto možnosti mohou využívat pouze dvě osoby z nedostatečně reprezentovaných skupin, alespoň jedna z nich však musí být nedostatečně reprezentované rasy či etnicity. Toto zastoupení musí být v alespoň jednom z departmentů, jejichž výčet je stejný jako pro velká studia a distributory.

C2. MOŽNOSTI ŠKOLENÍ A ROZVOJE PRO ČLENY ŠTÁBU

Filmová produkce, distributor či společnost financující daný snímek musí poskytovat možnosti školení či pracovní příležitosti vedoucí k rozvoji schopností členů štábu pro nedostatečně reprezentované skupiny.

2.4. STANDARD D

Poslední ze čtyř sekcí s názvem *Audience development* (ve volném překladu *Práce s publikem*) pokrývá zastoupení nedostatečně reprezentovaných skupin na vyšších pozicích

v oblasti marketingu, PR týmu a distribuce. Zodpovědnost za toto inkluzivní obsazení pozic nese studio a/nebo filmová společnost a do týmu musí být zahrnuta osoba nedostatečně reprezentované rasy či etnicity. Tato část má pouze jeden bod, tudíž snímek musí splňovat celý tento standard.

3. FILMOVÁ VÝROBA, DISTRIBUCE, PR A MARKETING

Druhů filmové tvorby je nespočet, ale vzhledem k povaze této práce a fokusu na cenu Akademie za nejlepší snímek se v této kapitole soustředím primárně na oblast celovečerních hraných filmů.

3.1. VÝROBA

Postup výroby filmů se může pro každou zemi a pro konkrétní snímky mírně lišit, v základu však bývá obdobný. Každé výrobě předchází preprodukce, která ve většině případů spadá pod producenta. Producenta můžeme chápat jako hlavu celého projektu, který řídí technické záležitosti přípravy, výroby i distribuce daného snímku včetně jeho financování a zajištění smluvních záležitostí, snímek zaštiťuje a přebírá zodpovědnost za úspěšnost a kvalitu projektu a současně má poslední slovo.⁵⁴ Předpříprava výroby filmu znamená v první řadě uvážení, o jaký filmový obsah se bude jednat, jestli má tržní potenciál a jestli se jeho produkce vyplatí. To zahrnuje průzkum realizace, zmapování možného financování snímku nebo např. průzkum trhu. Pokud producent vyhodnotí, že má smysl takový projekt realizovat, začne se pracovat na scénáři. Ten má hned několik fází – od pouhého námětu, přes několika stránkovou stručnou synopsi, již obsáhlejší treatment – rozpracování, až po literární scénář, který pouze slovně popisuje příběh budoucího díla. Následně se určí technické předpoklady výroby, jako je časová náročnost realizace projektu, roční období, v kterých se bude muset točit, poměr exteriérů a interiérů, případně využití ateliérů, zvážení náročnosti hereckého obsazení, zvukový a barevný formát snímku nebo např. náročnost výpravy či složení výrobního štábu.⁵⁵ Samotný štáb se může skládat z desítek až stovek osob, mezi které v základu spadá režisér, kameraman, scenárista, skript, osvětlovač, zvukař, produkční, střihač, herci a dále také výprava, výtvarný maskér, kostymér nebo např. runner.⁵⁶ V této fázi se vybírá i postprodukční studio. Poté přichází příprava technického scénáře, která doplňuje ten literární. Tento scénář již obsahuje přesný popis jednotlivých scén, včetně určení exteriéru, interiéru či ateliéru, délku obrazu apod. a dialogy/monology v nich. Na základě technického scénáře mohou také začít obhlídky lokací, na kterých se bude natáčet. V momentě, kdy jsou odsouhlaseny veškeré přípravné kroky, může se sestavit tzv. natáčecí plán, který obsahuje konkrétní informace o každém z natáčecích dnů v časové ose – délku natáčecího období v konkrétních datech včetně postprodukčních prací, vymezení dnů na jednotlivé lokace, přípravných dnů, potřebných

---

⁵⁴ Národní soustava povolání 2017, online.

⁵⁵ Kallista 2005, online.

⁵⁶ Tomaric 2010, str. 143–154.

dekorací a kulis, vyznačení hereckých rolí apod., a to až do data finálního střihu snímku. V momentě, kdy je znám jasný plán natáčení, sestaví se rozpočet a mohou započít reálné přípravy před začátkem natáčení.⁵⁷

Po všech těchto přípravných krocích se film začíná točit a sbírá se materiál, který pak divák zhlédne na filmovém plátně či obrazovkách. Ačkoli se natáčení zakládá na natáčecím plánu, může dojít, a poměrně často dochází, k určitým změnám v důsledku např. počasí a dalších vlivů, které štáb nemůže ovlivnit. Právě z toho důvodu se vytvářejí doplňující týdenní plány, které potvrzují, jak natáčecí dny následující týden budou probíhat. Dále se pak používají denní dispozice, které se tvoří den předem a podrobně popisují průběh následného natáčecího dne (jací herci budou ten den hrát v jakých scénách, důležité rekvizity, čas nástupu jednotlivých složek štábu, označení interiéru/exteriéru jednotlivých obrazů, technické parametry, denní doba apod.). Po dokončení natáčení probíhá likvidace veškerých kulis a techniky.⁵⁸

Nakonec už probíhají postprodukční práce. Střihač dává dohromady finální verzi snímku, tzn. pracuje na tom, jak jdou scény za sebou, jak se přepínají úhly pohledu, jaká bude délka jednotlivých scén atd. – před finální podobou bývá několik verzí. Do těchto prací spadá např. také color grading⁵⁹, který si hraje s barevností obrazu, čímž se může vytvářet atmosféra scén či celého snímku a může sloužit jako jeden z prvků předání požadované emoce divákovi. Podobným způsobem funguje i hudba, která se v postprodukčním období může teprve tvořit a následně se zasazuje do snímku tak, aby ladila se střihovou skladbou. Doladuje se také zvuk dialogů apod. Tímto postprodukčním obdobím výroba filmu končí a může začít jeho distribuce.⁶⁰

3.2. DISTRIBUCE

Filmová distribuce se dá přirovnat k prodeji jakéhokoli jiného produktu. Ve filmovém průmyslu proces distribuce začíná již v přípravách před natáčením, a to v podobě mapování filmového trhu producentem, díky kterému lze odhadnout potenciál daného snímku. V této fázi producent předjednává prostředky pro distribuci filmu. Začínají se také podnikat i první marketingové a PR kroky, které distribuci podporují (viz kapitola 3.3. PR A MARKETING). Úspěšnost distribuce kromě dobrého marketingu a PR ovlivňuje hned řada faktorů, jako např. herecké obsazení, žánr a celková kvalita snímku. Právě z těchto

---

⁵⁷ Kallista 2005, online.

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ Bauer 2023, online.

⁶⁰ Tomaric 2010, str. 154.

důvodů se distribuce začíná plánovat ještě před začátkem natáčení – pro nastavení všeho tak, aby byla zajištěna co největší úspěšnost.⁶¹

Možností distribuce filmu je několik. Mezi první místa, kde běžný divák může snímek poprvé vidět po premiéře, patří kina. Kinodistribuce může být faktorem pro určení úspěšnosti díla – podle návštěvnosti v prvním premiérovém víkendu se dá odhadnout budoucí osud snímku ve vztahu k divákům, ale také k filmovým festivalům a prestižním cenám.⁶² To potvrzuje např. fakt, že všech pět v českých kinech nejnavštěvovanějších filmů za rok 2023, které splňovaly podmínky Akademie na nominace (*Barbie* (2023, Greta Gerwig), *Oppenheimer* (2023, Christopher Nolan), *Avatar: The Way of Water* (2022, James Cameron), *Kocour v botách: Poslední přání* (2022, Joel Crawford) a *Strážci Galaxie: Volume 3* (2023, James Gunn))⁶³ získalo alespoň jednu nominaci na cenu Akademie, v některých případech i přímo samotné ocenění.^{64, 65}

Mezi uvedením filmu do kin a distribucí na další média většinou bývá několikátýdenní až spíše několikaměsíční časový odstup. To může být z důvodu účasti na nejrůznějších filmových festivalech⁶⁶ nebo čistě z ekonomického hlediska. Následně se film distribuuje digitálně, např. do digitálních půjčoven jako je iTunes, anebo skrze DVD a dále kabelové televize. V neposlední řadě pak film přichází do volných televizních stanic s upřednostněním televize, která byla koproducentem daného snímku a online streamovacích platform, jako je např. Netflix. Ať už se jedná o jakýkoli distribuční kanál, dané médium musí od producenta odkoupit licenční práva, díky kterým může film legálně promítat a poskytovat. Tato práva se kupují na určitý časový úsek, zpravidla v rámci několika let.⁶⁷ V některých případech můžeme snímky zhlédnout jako první již na streamovacích platformách, nebo se využívá tzv. „*day-and-date-release*“, což znamená, že má film kinopremiéru i online premiéru ve stejný den. Zvolení této cesty distribuce může mít mnoho důvodů, např. snahu o zamezení pirátství.⁶⁸

3.3. PR A MARKETING

Před zacílením na filmové PR a marketing je důležité ve zkratce vysvětlit, co vůbec tyto dva pojmy znamenají samy o sobě.

---

⁶¹ Tomaric 2010, str. 483.

⁶² Vyskočil 2016, online.

⁶³ Unie filmových distributorů 2024, online.

⁶⁴ Academy of Motion Picture Arts and Sciences 2024, online.

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ FAMU 2021, online.

⁶⁷ Vyskočil 2016, online.

⁶⁸ Šilarová 2015, online.

Za zkratkou PR stojí anglické slovní spojení *public relations*, což by se ve volném překladu dalo vysvětlit jako *vztahy s veřejností*. V momentě, kdy se společnost či organizace dostává do kontaktu s lidmi zvenčí, přijímá faktor veřejného zájmu a je už jen na ní, jaké aktivity bude či nebude podnikat za cílem ovlivnění jejího obrazu ve veřejném prostoru. Pokud se společnost rozhodne tyto aktivity provádět, může si na jejich provedení najmout PR agenturu, která dokáže vytvořit strategii s měřitelnými cíli. Skrze ně se pak mohou mapovat ukazatele vstupů, výstupů a úspěchů. Mezi tyto ukazatele může spadat mediální pokrytí, setkávání s cílovou skupinou, rozhovory nebo např. počet nových sdělení. Veškeré tyto aktivity mohou napomoci k vnímání společnosti veřejností, utvoření vhodné image či úprava povědomí a názorů veřejnosti.⁶⁹

Pravděpodobně nejznámější definici marketingu vytvořil americký profesor mezinárodního marketingu Philip Kotler, který popsal marketing jako ziskové upokojování potřeb zákazníka.⁷⁰ Miroslav Foret pak upozorňuje na to, že je v tomto procesu uspokojování potřeb stěžejní tvořit zákazníkovi zážitek a tím pádem i hodnoty. Dále pak uvádí definici marketingu podle Americké marketingové asociace, která marketing popisuje jako „*činnost organizace a soubor procesů pro vytváření, komunikaci a poskytnutí hodnoty zákazníkům a pro řízení vztahů se zákazníky takovým způsobem, že z něj mají prospěch organizace i její klíčové veřejnosti (stakeholders)*.“⁷¹

Filmový marketing se od výše popisovaného všeobecného marketingu příliš neliší. Stručně ho můžeme chápat jako aktivity, které snímek dostávají k cílové skupině.⁷² Reálně se však jedná o nespočet úkonů, které pomáhají film zviditelnit, získat finance a rozšiřovat o něm povědomí. Tento proces začíná, podobně jako přípravy na distribuci, již v období před samotnou výrobou díla. V tomto období se vymýšlí marketingová strategie, mohou se začít vytvářet prostředky na přilákání diváků do kin, získávají se mediální partneři a budoucí mediální pokrytí. V dnešní době je také trendem vytvářet filmům profily na sociálních sítích či webové stránky, kde se můžou publikovat novinky a zákulisní informace, fotografie z průběhu natáčení a další obsah, který je v současnosti v online světě konzumovaný a chtěný.⁷³ Probíhají i PR aktivity, jako např. tiskové konference, nejrůznější rozhovory apod.⁷⁴

---

⁶⁹ Asociace Public Relations 2024, online.

⁷⁰ Kotler 2012, str. 35.

⁷¹ Foret 2011, str. 11.

⁷² Durie, Pham a Watson 2000, str. 5.

⁷³ Tomaric 2010, str. 485.

⁷⁴ Fojtík 2008, online.

Mezi nejužívanější marketingové a PR aktivity můžeme řadit filmový plakát, již zmiňované webové stránky či sociální sítě snímku, dále nezpochybnitelně jedny z nevýznamnějších prostředků, a to teaser a trailer, obecnou reklamu v médiích, kde můžeme prezentovat jak právě trailer (tj. krátký, z pravidla třiminutový, sestřih z filmu přibližující obsah díla), ale i teaser (tj. krátkou upoutávku na film), tak již zmíněný plakát (v digitální i tištěné podobě). V některých případech mohou vznikat i propagační předměty jako např. speciální nápojové kelímky s filmovou tematikou v kinech, videohry, oblečení a zkrátka cokoli, co je pro daný snímek relevantní. Velmi funkčním prostředkem je také hudba a soundtracky od slavných hudebníků vytvořené speciálně pro konkrétní film.⁷⁵

Nejnáročnějším obdobím pro tento aspekt filmového průmyslu je však období, kdy je snímek připraven k distribuci. V tu chvíli přichází nejvíce mediální pozornosti a zároveň se vynakládá nejvíce úsilí, aby toto mediální pokrytí bylo co největší a nejúspěšnější. Tvůrci filmu do světa vypouští co nejvíce podpůrného materiálů – fotek ze zákulisí, různé verze posterů, v některých případech i malé ústřížky, tzv. teasery, ze samotného filmu.⁷⁶ Velmi populární a účinné je také setkání se zástupci médií, tzv. press tour, nebo i press day či media tour, což můžeme chápat jako jistou cestu, na které se tvůrci filmu snaží daný snímek zpropagovat, nalákat na něj co nejvíce diváků a pozvednout jeho image, a to tím, že herci a tvůrci filmu poskytují rozhovory do médií. Zároveň se tím opět zvyšuje mediální dosah a současně se také prohlubují vztahy s novináři a médii.⁷⁷

---

⁷⁵ Fojtík 2016, online.

⁷⁶ Qiang 2022, online.

⁷⁷ Lesensky.cz 2024, online.

4. POLITICKÁ KOREKTNOST

Pro lepší pochopení pojmu politická nebo někdy také sociální korektnost se musíme ohlédnout za jeho historickým vývojem. Použití tohoto slovního spojení můžeme poprvé mapovat již koncem 18. století, kdy ho použil Nejvyšší soud v USA v případě Chisholm v. Georgia (1793). V tomto případě žalovali dědicové Isaaka Chisholma stát Georgii z důvodu nedodržení finančních závazků. Chisholmovi dědicové spor vyhráli, ale výsledek zahájil konverzaci o suverenitě a pravomocích státu, což vedlo k vytvoření 11. dodatku Ústavy Spojených států, který zajišťuje, že soukromá osoba není oprávněná žalovat stát. A právě v rámci tohoto právního sporu můžeme poprvé zaznamenat použití pojmu a řešení otázky politické korektnosti v souvislosti s právností vyjádření či řešení situace.⁷⁸

V první polovině 20. století, konkrétně v 20. letech, se pak termín začal objevovat v kontextu Ruské revoluce (1917) a marxisticko-leninského hnutí. Pojem se užíval v souvislosti s nabádáním k dodržování pravidel Komunistické strany Sovětského svazu a se souzněním se stranickou politikou a smýšlením.⁷⁹ V obdobném kontextu tomu tak bylo ve 40. letech i v USA, kdy američtí komunisté bezhlavě smýšleli a jednali po vzoru Moskvy.⁸⁰

Četnost používání tohoto termínu se zvýšila a začala připomínat dnešní význam pojmu až v 60. a 70. letech minulého století, konkrétně opět v USA. Užívání slovního spojení bylo ze začátku primárně ironické a naráželo na přespřílišné dogmatické užívání jazyka a jeho ideologizaci. To vycházelo pravděpodobně z maoistické Číny a z bezpodmínečného následování předsedy Komunistické strany Číny Mao Ce-tunga – pokud jedinec následoval jeho politiku, choval se tzv. politicky korektně. V USA se tento termín převzal k posměšnému označování levicových aktivit směrem od konzervativců. S postupem času, primárně v 90. letech, se však označení politické korektnosti začalo užívat hlavně k eliminování heterostereotypů, které mohly působit urážlivě či hanlivě.⁸¹ Současně však začalo opět docházet k ironickému používání termínu, a to primárně komiky, kteří tak zesměšňovali vyjadřování politiků.⁸²

Vymezit pojem politická korektnost v dnešní době je velmi obtížné – neexistuje pro něj totiž jednotná definice. V obecném pojetí můžeme termín politická korektnost chápat jako určitá pravidla chování, která si nastavila sama společnost se záměrem eliminace

---

⁷⁸ Harvard Political Review 2015, online.

⁷⁹ Encyclopædia Britannica 2024, online.

⁸⁰ Vovsík 2018, online.

⁸¹ Davis 2024, online.

⁸² Encyclopædia Britannica 2024, online.

nevhodného nebo dokonce negativního zabarvení komunikace, a sama tak začala určovat co je přijatelné a co ne.⁸³

V rámci absence jednotné definice pojmu můžeme na politickou korektnost nahlížet ze tří úhlů pohledu – objektivně, subjektivně z pozitivní perspektivy a subjektivně z negativní perspektivy.⁸⁴

Objektivnímu přístupu k politické korektnosti odpovídá výše zmíněné shrnutí termínu. Definice z této perspektivy pojem popisuje nezaujatě a konstruktivně. V tomto duchu se nese také definice politické korektnosti uvedená např. v Cambridge Dictionary – ta uvádí, že politicky korektními osobami jsou takoví jedinci, kteří se vyhýbají používání jazyka, který by mohl být považován za ofenzivní vůči další osobě či skupině.⁸⁵ Oxford Learner's Dictionary uvádí obdobnou, ale obohacenou definici – podle té totiž většinou tento pojem užívají osoby, které nesouhlasí s jeho principem a mohou se domnívat, že je jeho používání neopodstatněné.⁸⁶

Takoví jedinci budou pravděpodobně souznít s definicemi politické korektnosti ze subjektivní negativní perspektivy. Tímto způsobem na tuto problematiku nahlíží např. konzervativní americký spisovatel a politik Patrick J. Buchanan, který politickou korektnost označuje za kulturní marxismus potlačující svobodu slova. Mezi marxismem a politickou korektností vidí spojitost krom jiného ve snaze o beztřídní společnost a oba tyto pojmy charakterizuje jako totalitní ideologie. Podobně na toto slovní spojení nahlíží také britská spisovatelka Doris Lessing. Politickou korektnost hodnotí jako pozůstatek komunismu a jeho praktiky ke korigování společnosti. Domnívá se, že je v dnešní době tento pojem užíván k manipulaci společnosti k určitému smýšlení a tím pádem ke kontrole tohoto uvažování.⁸⁷ Za negativní přístup k této problematice by se mohl považovat i postoj spisovatele George Orwella, který měl pocit, že politická korektnost překrucuje slova a slovní spojení, bere a mění jim tak svůj význam v postoj a jejich obsah se tak stává irelevantním.⁸⁸

K politické korektnosti se však dá přistupovat i z pozitivní perspektivy, která samozřejmě její definici a pochopení opět markantně mění. Může se jednat o nástroj k toleranci všech přesvědčení, jako tuto problematiku vnímá britský novinář Angus

---

⁸³ Čeněk, Smolík, Vykoukalová 2016, str. 228.

⁸⁴ Tomanová 2022, online.

⁸⁵ Cambridge Dictionary 2024, online.

⁸⁶ Oxford Learner's Dictionary 2024, online.

⁸⁷ Repaská 2019, online.

⁸⁸ Vovsík 2018, online.

Roxburgh. Označuje politickou korektnost za produkt civilizace, který chrání znevýhodňované skupiny a jedince, čímž napomáhá k rovnoprávnosti. V tomto duchu k termínu přistupuje i britský spisovatel Anthony Brown, který hodnotí politickou korektnost jako něco, co napomáhá chránit jedince, kteří by se dali označit jako oběti. Český historik Igor Lukeš pak vnímá politickou korektnost jako vyjádření úcty k ostatním a slušné chování.⁸⁹ V případě vnímání této problematiky z pozitivní perspektivy však někdy může politická korektnost přecházet do hyperkorektnosti (viz kapitola 4.1. HYPERKOREKTNOST) nebo až do pozitivní diskriminace (viz kapitola 5.1. POZITIVNÍ DISKRIMINACE) a je tedy důležité najít, jako ve všem, zlatou střední cestu.

4.1. HYPERKOREKTNOST

Pojem hyperkorektnost je primárně spojen s jazykovým významem. V jazykovědě se jedná o „*používání domněle správných (spisovných) výrazů nebo tvarů ve snaze o stylově vyšší vyjadřování*“⁹⁰ nebo jinými slovy o „*přepjatou snahu o jazykovou správnost*“⁹¹. Tento význam se však dá jednoduše převést i do společenského kontextu. Hyperkorektnost v návaznosti na politickou korektnost můžeme chápat jako přehnané afirmační akce, které ve většině případů nejsou i přes jejich prvotní záměr funkční.⁹²

Tato tendence chovat se korektně, vyhýbat se negativně či hanlivě zabarvenému vyjadřování a komunikovat s respektem někdy může být přehnaná do takových mezí, že může působit absurdně, ale také může zajít až do pozitivní diskriminace (viz kapitola 5.1. POZITIVNÍ DISKRIMINACE). To může vést k pochroumání přirozené lidské komunikace, jelikož se začneme soustředit spíše na formu vyjádření více než na obsah našeho sdělení.⁹³

Příkladem důsledku hyperkorektnosti může být Amerika, kde byly zavedeny zákony, jejichž cílem bylo zrovnoprávnění prvotně pouze afroamerických obyvatel USA.⁹⁴ Prestižní univerzita Yale však byla kvůli tomuto smýšlení v roce 2020 obžalovaná americkým ministerstvem vnitra za zvyhodňování černošských studentů na úkor bělošských a asijských studentů v procesu přijímání ke studiu. Přehnanou snahou o správné chování, tedy hyperkorektností, se kruh uzavřel a došlo opět k diskriminaci, pouze jiné skupiny.⁹⁵ Touto

---

⁸⁹ Repaská 2019, online.

⁹⁰ Významslova 2024, online.

⁹¹ ABZ.cz 2024, online.

⁹² Tomanová 2022, online.

⁹³ Epicwoman 2023, online.

⁹⁴ Tomanová 2022, online.

⁹⁵ ČTK 2020, online.

optikou můžeme diskutovat právě i o novém kodexu vytvořeném Akademií, o kterém hovořím v Kapitole 2 a jež je stěžejním tématem této práce.

O hyperkorektnosti v rámci filmového průmyslu hovoří historička Marie Michlová ve svém článku pro časopis *Heroine*, který napsala jako reakci na obsazení afroamerické herečky (Jodie Turner-Smith) do role Anny Boleynové ve stejnojmenném seriálu, což ve společnosti vzbudilo velmi negativní odezvu. Tento článek byl publikován v roce 2021 a je v něm uvedeno i hodnocení seriálu na portálu ČSFD⁹⁶, a to pouhými 2 % - toto hodnocení se dodnes, o skoro tři roky později, nezměnilo. Michlová však upozorňuje na jednosměrný historický purismus, kdy např. obsazení bělošské herečky Emmy Stone do role s čínskými kořeny ve snímku *Aloha* (2015, Cameron Crowe) nebo nedodržování dobových kostýmů v sérii *Sňatky z rozumu* (1968, František Filip) nikoho ani zdaleka takovou mírou nepohoršuje, pokud vůbec. Poukazuje tím tak na vratkost této problematiky a časté pokrytectví, které hyperkorektnost může následovat.⁹⁷

---

⁹⁶ ČSFD 2024, online.

⁹⁷ Michlová 2021, online.

5. DISKRIMINACE

Diskriminace je v nejzákladnějším pojetí stav, při kterém je určitá skupina lidí obírána o práva a příležitosti, které jsou jiným skupinám zachována.⁹⁸ Slovo diskriminace pochází z latinského *dicriminare*, znamenající rozlišovat. Policie České republiky uvádí, že se jedná o pojem užívaný primárně v negativní konotaci, a to k „rozlišování lidí na základě příslušnosti k nějaké obecné skupině bez ohledu na schopnosti konkrétního jedince.“⁹⁹ Tento přístup může být aplikován na prakticky jakoukoli skupinu, v jakémkoli prostředí. Častým důvodem pro diskriminaci bývá rasová či etnická příslušnost, náboženské vyznání, věk, sexuální orientace nebo např. zdravotní postižení. Běžným prostředím, v kterém k tomuto znevýhodňování dochází může být pracoviště nebo třeba zdravotnická či sociální péče.¹⁰⁰

Diskriminaci můžeme rozdělit na přímou a nepřímou. V případě přímé diskriminace dochází k vědomému znevýhodňování. S jedincem je v určité situaci zacházeno značně méně příznivě než s druhým jedincem v té samé situaci, a to čistě z výše zmíněných důvodů, jako je věk, rasa či etnicita, náboženství atp. V případě nepřímé diskriminace dochází k tomuto znevýhodňování jistou oklikou a nemusí být nutně záměrné. Hnutí Amnesty uvádí jako příklad nepřímé diskriminace nutnost určitého vzdělání k získání volebního práva – ačkoli by tento zákon nebyl prvotně diskriminační, došlo by i tak k znevýhodnění skupin osob, které např. nemají ke vzdělání přístup. Amnesty uvádí ještě třetí formu diskriminace, a to toxickou rétoriku a demonizaci, kterou spojuje přímo s politickými proslovy a politickým jazykem, které podporují nenávisť a diskriminační tendence obyvatel.¹⁰¹ Kancelář veřejného ochránce práv (dále jen Ombudsman) uvádí ve svém dokumentu *Diskriminace – úvod do problematiky* ještě další formy diskriminace podle tzv. antidiskriminačního zákona (viz níže), mezi které patří i obtěžování, specificky pak také sexuální obtěžování, pronásledování a pokyn a navádění k diskriminaci.¹⁰²

Americký psycholog Gordon Allport vytvořil na základě zpráv OSN seznam diskriminačních projevů, díky kterým můžeme rysy diskriminace zaznamenat a případně tento proces včas podchytit a předcházet tak jeho následkům. Těchto jevů uvedl přes dvacet a patří mezi ně např. nerovné postavení před zákonem, nerovnost ve využívání svobodné

---

⁹⁸ Čeněk, Smolík, Vykoukalová 2016, str. 235.

⁹⁹ Policie České republiky 2009, online.

¹⁰⁰ Čeněk, Smolík Vykoukalová 2016, str. 236.

¹⁰¹ Amnesty International Česká republika 2024, online.

¹⁰² Kvasnicová 2016, online.

volby povolání, nerovné možnosti vzdělání či rozvíjení schopností a talentu, veřejné očerňování skupin nebo zvláštní daně.¹⁰³

V České republice existují určitá opatření, která diskriminaci kriminalizují a pomáhají jí zabraňovat.¹⁰⁴ Mezi ně patří tzv. antidiskriminační zákon (Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)) ze dne 23. dubna 2008, který je v souladu s předpisy Evropské unie. Zákon pokrývá zásadní pojmy, jako např. čím se rozumí diskriminace, že se rozděluje na přímou a nepřímou a jaké konkrétní typy chování jsou považovány za diskriminaci. Mezi obecná ustanovení je zde také zahrnuta část s názvem *Zásada rovného zacházení pro muže a ženy v systémech sociálního zabezpečení pracovníků*, díky které by měl být pokryt základ pro genderově rovnoprávné zacházení na pracovišti. V neposlední řadě tento zákon pokrývá situace, v kterých je rozdílné zacházení povoleno. Jedná se o rozdílný přístup v chování k osobám v pracovním prostředí na základě např. věku, vzdělání nebo náboženského vyznání, pokud to daná profese vyžaduje.¹⁰⁵ Diskriminace je dále právně zakotvena v čl. 26 ve spojení s čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Zde stojí, že „Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.“, dále je tímto článkem ustanoveno, že má každý právo na získávání prostředků pro živobytí díky práci a občané, kteří tuto práci nemohou vykonávat, a to ne svou vinou, budou přiměřeně hmotně zajištěni státem. Současně je zde však uvedeno, že zákon může stanovit podmínky pro výkon určitých profesí a dále že může upravit podmínky pro cizince.¹⁰⁶ Třetí zakotvení zajišťuje „Směrnice rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ“, která je opět v souladu s předpisy Evropské unie a jejímž účelem je, jak už z názvu vyplývá, zamezit rasismu a docílit rovného zacházení ve všech státech EU.¹⁰⁷

5.1. POZITIVNÍ DISKRIMINACE

Snahou o zamezení diskriminace však společnost může poměrně snadno zajít do druhého extrému, který nazýváme pozitivní diskriminace. Jak již zmiňuji v kapitole 4.1. HYPERKOREKTNOST, jedná se o přehnaná afirmativní opatření, díky kterým naopak

---

¹⁰³ Čeněk, Smolík, Výkoulková 2016, str. 237-238.

¹⁰⁴ Kvasnicová 2016, online.

¹⁰⁵ Příručka pro personální agendu a odměňování zaměstnanců 2024, online.

¹⁰⁶ Zákony.centrum.cz 2024, online.

¹⁰⁷ Ministerstvo práce a sociálních věcí 2000, online.

dochází ke zvýhodňování určitých skupin.¹⁰⁸ Asociace debatních klubů uvedla v rámci metodického okénka k tezi „*Pozitivní diskriminace je vhodným řešením, jak řešit problémy*“, že cílem afirmativních opatření bývá z pravidla vyvážení nerovností práv určitých skupin, které byly historicky či přirozeně podděny. Takto vedená snaha o vyrovnání práv většinou spočívá ve zvýhodňovací legislativě, pod což mohou spadat určité kvóty či zavedená antisegregační pravidla pro přijetí např. na univerzitu, jak již zmiňuji opět v kapitole 4.1. HYPERKOREKTNOST v případě univerzity Yale.¹⁰⁹

Ačkoli je správné, že se dnešní společnost snaží přijít na nejlepší způsob, jak smazat přešlapy z historie a nastavit rovnoprávný svět, ne vždy jsou opatření s tímto cílem funkční. Důkazem toho může být poměrně aktuální případ z loňského června (2023), kdy Nejvyšší soud Spojených států zrušil etnické a rasové kritérium pro přijetí na univerzity, které zajišťovalo etnicky a rasově diverzní rozložení nově přijatých studentů.¹¹⁰ V červenci toho samého roku pak Evropský parlament vydal „*Návrh usnesení o zákazu etnicko-kulturní „pozitivní diskriminace“ v Evropě*“, ve kterém se odkazuje právě na americký Nejvyšší soud, jehož výše zmíněné rozhodnutí vítá. Současně tento návrh hodnotí „*pozitivní diskriminaci nebo vyrovnávací postupy jako nemorální formu diskriminace*“ a uvádí, že by výrok Martina Luthera Kinga o nutnosti hodnocení lidí podle charakteru namísto barvy pleti měl být pojat jako základní stavební kámen pro tvorbu politik. Podle tohoto návrhu je pozitivní diskriminace v podstatě systémový rasismus.¹¹¹ Z těchto informací tedy vyplývá, že ačkoli je prvotní myšlenka afirmativních opatření vstřícná a ryze dobrá, její exekuce a převedení do praxe bývá spíše na škodu a přístup k problematice diskriminace a nerovnoprávnosti by pravděpodobně potřeboval uchopit za jiný konec.

5.2. RASISMUS

Rasismus je druh diskriminace založený na odlišné rasové či etnické příslušnosti. Je postavený na předpokladu, že jsou rasy natolik odlišné, fyzicky i mentálně, že si nemohou být rovné a že některé z nich mohou představovat hrozbu pro kulturu a dějiny lidstva.¹¹² Joseph Arthur de Gobineau rozdělil ve své *Eseji o nerovnosti lidských plemen* z poloviny 19. století lidstvo na tři základní rasy, a to „bílou, žlutou a černou“. Můžeme předpokládat, že se tím rozumí rasy europoidní, mongoloidní a negroidní. U těchto ras zkoumal několik

---

¹⁰⁸ Čeněk, Smolík, Výkoukalová 2016, str. 236.

¹⁰⁹ Asociace debatních klubů z.s. 2019, online.

¹¹⁰ iROZHLAS 2023, online.

¹¹¹ Evropský parlament 2023, online.

¹¹² Čeněk, Smolík, Výkoukalová 2016, str. 213-214.

rysů, fyziologické, psychické i morální, a došel k závěru, že tyto charakteristiky jsou definované právě rasou, a proto lze mezi sebou rasy hierarchicky porovnávat a dělit je na vyšší a nižší.¹¹³ Současně byl toho názoru, že míšením v jeho očích nejvyšší bílé rasy s ostatními podřadnými rasami dochází k degradaci společnosti a primárně v očích Gobineaua superiorní árijské rasy, tedy Germánů. Spekuluje se, že právě názory Gobineaua mohly být jedním ze základů pro myšlenky nacistického Německa v čele s Adolfem Hitlerem.¹¹⁴

Optikou sociologie je však pojem rasa zavádějící, respektive jeho uchopení dnešní společností. Vedoucí Katedry občanské výchovy a filozofie Univerzity Karlovy Ondřej Lánský uvádí, že na základě rasy můžeme kategorizovat fyzické a fyziologické charakteristiky, nikoli však vlastnosti jedince. Dále také tvrdí, že se rasa stala pouze nástrojem hierarchizace ve společnosti, což nabádá právě k rasismu. K vymezení právě tohoto typu diskriminace využívá definici Sociologické encyklopedie¹¹⁵, která rasismus popisuje jako nebezpečnou formu předsudků založenou na přesvědčení, že jsou některé rasy přirozeně méněcenné než jiné, které jsou naopak hodnotnější.¹¹⁶

Poprvé se termín rasismus začal čteněji užívat na počátku minulého století, konkrétně v 30. letech, v souvislosti s první světovou válkou a nacistickými činy vůči Židům. Ty gradovaly v roce 1935 zavedením Norimberských zákonů, které významně omezovaly židovská práva. Původní kořeny rasismu ale nalezneme již v antickém Řecku a Římě, kde však byla takto označovaná diskriminace založena na činech a sociálním postavení dotyčných spíše než na jejich barvě pleti či dalších fyziologicky signifikantních prvcích konkrétní rasy.¹¹⁷

5.3. XENOFOBIE

Ačkoli může být pojem xenofobie používán v kontextu rasismu, nejedná se zcela o rasovou diskriminaci, ale o „*odpor, nepřátelství, strach a nedůvěru ke všemu cizímu*“.¹¹⁸ Tento postoj tedy není založený na znevýhodňování osob čistě na základě jejich rasové či etnické příslušnosti, ale na strachu ze všeho nám cizího a subjektivně ohrožujícího, do čehož může spadat např. jazyk, kulturní zvyky, náboženství či sexuální orientace.¹¹⁹

---

¹¹³ Wordpress 1942, online.

¹¹⁴ Čeněk, Smolík, Vykoukalová 2016, str. 217-218.

¹¹⁵ Sociologická Encyklopedie 2017, online.

¹¹⁶ Lánský 2021, online.

¹¹⁷ Fredrickson 2002, str. 2-17.

¹¹⁸ ABZ.cz 2024, online.

¹¹⁹ Čeněk, Smolík Vykoukalová 2016, str. 203-204.

I tímto pojmem můžeme označit Holocaust a již zmiňované antisemitistické činy nacistického Německa. Dalším příkladem může být implementace národní politiky *sakoku* v Japonsku, která byla zavedena v třicátých letech 17. století. Tato politika si zakládala na přesvědčení, že je křesťanství ohrožujícím faktorem pro japonskou vládu, a tak se vydal soubor zákonů, který zamezoval přístup cizinců do Japonska, ale také vycestování Japonců do zahraničí.¹²⁰ V určité zdravé míře však může být xenofobie obranným prvkem, díky kterému můžeme ochránit sebe i naši rodinu a blízké.¹²¹ Nesmí však samozřejmě překročit do určité formy diskriminace.

5.4. HOMOFOBIE

Agentura Evropské unie pro základní práva uvádí definici, že homofobie je „*iracionální strach z určité osoby způsobený tím, že daná osoba je lesbicky, homosexuálně či bisexuálně orientovaná*“.¹²² Tuto definici dále rozšiřuje Evropský institut pro rovnost žen a mužů, který uvádí, že důvodem pro tento strach jsou předsudky.¹²³ Pražské centrum primární prevence pak také upozorňuje na fakt, že důvodem k homofobii a s tím spojenému chování, pod které spadá např. odpor, nenávisť a až ubližující chování, může být i pouhá domněnka, že je někdo menšinové sexuální orientace.¹²⁴

Nezisková organizace ILGA-Europe průběžně mapuje postoje jednotlivých evropských států vůči sexuálním menšinám. Tento žebříček je postaven na sledování několika deskriptorů¹²⁵, jako je např. legislativní ošetření práv LGBTQ+ komunity, přístup k těmto osobám ve zdravotnictví, svoboda slova v této problematice apod. Na stupnici od hrozby porušení lidských práv a diskriminace po dodržování lidských práv a úplnou rovnost se Česká republika v roce 2023 nacházela na 26. místě, pouze 12 pozic od nejhůře hodnoceného státu – Ázerbájdžánu. Nejlépe umístěnou zemí byla v tomto roce Belgie spolu s Dánskem.¹²⁶ Fakt, že je homofobie v ČR poměrně vážným tématem k diskuzi, podporuje i nedávné hlasování o tzv. manželství pro všechny. To bohužel Sněmovnou neprošlo, místo toho prošel pozměňovací návrh Jiřího Navrátila a Heleny Válkové, který stejnopohlavním párům zajišťuje partnerství, ale ne manželství. Současně si stejnopohlavní páry nemohou

---

¹²⁰ Encyclopedia Britannica 2024, online.

¹²¹ Čeněk, Smolík, Výkoukalová 2016, str. 205.

¹²² Agentura Evropské unie pro základní práva 2009, online.

¹²³ European Institute for Gender Equality 2024, online.

¹²⁴ Pražské centrum primární prevence 2024, online.

¹²⁵ Rainbow Europe 2023, online.

¹²⁶ ILGA-Europe 2023, online.

společně adoptovat dítě, jeden z partnerů si může pouze přiosvojit biologického potomka svého partnera.¹²⁷

5.5. SEXISMUS

Podobným druhem diskriminace, jako je homofobie, je také sexismus. Ten se však nesoustředí na sexuální orientaci jedince či jeho gender, ale spíše na jeho pohlaví – žena nebo muž. Opět jsem využila definici Evropského institutu pro rovnost žen a mužů, která sexismus popisuje jako „*jednání nebo postoje, jež diskriminují jedince pouze na základě jejich pohlaví*“. Institut také vyzdvihuje problematiku sexismu v rámci moci a stereotypizaci jednoho či druhého pohlaví. Současně upozorňuje na to, že je často pohlaví považované za podstatný faktor i v situacích, ve kterých tomu tak není.¹²⁸

Human Rights Channel Rady Evropy uvádí, že sexismus statisticky zažívají markantně častěji ženy. Pravděpodobněji sexismus zažijí také muži nespádající do stereotypních genderových rolí. Faktorem pro závažnější dopad sexismu na jedince může dále být např. sexuální orientace, sociální původ či věk.¹²⁹ Toto tvrzení podporuje i dokument *Ženy a muži v datech 2023* vydaný Úřadem vlády ČR, který mapuje statistiky žen a mužů v oblastech demografických charakteristik, práce a péče, rozhodování, bezpečí, zdraví, poznání, společnosti a vnějších vztahů. Uvádí se zde statistiky jako např. gender pay gap, platová nerovnost mezi pohlavími, který v roce 2022 v ČR tvořil 17,7 %, v tomto roce tedy ženy od 27. října pracovaly víceméně zadarmo a měsíční rozdíl v mzdách žen a mužů tvořil v průměru částku 8 378 Kč. V pracovním prostředí také byly ženy násobně častěji nedobrovolně zaměstnávány na částečný úvazek (20 %) oproti mužům (12 %). Nerovnost můžeme pozorovat také v oblasti soustavy soudů, ve státní správě, nebo také v Parlamentu, v kterém ženy zastupují pouze 25 %. V neposlední řadě jsou pak ženy značně víc ohrožené, co se fyzického a mentálního bezpečí týče.¹³⁰ Tento důraz na častější zasažení žen sexismem vyzdvihuje i Cambridge Dictionary, jejichž definice tohoto pojmu přímo obsahuje poznámku, že se sexismem rozumí zejména názor, že jsou ženy méně schopné než muži. Obecně vzato je však sexismus podle této definice přesvědčení, že je jedinec méně inteligentní, schopný či např. zručný na základě jeho pohlaví.¹³¹

---

¹²⁷ @jsemvobraz 2024, online

¹²⁸ European Institute for Gender Equality 2024, online.

¹²⁹ Human rights channel 2024, online.

¹³⁰ Úřad vlády ČR 2024, online.

¹³¹ Cambridge Dictionary 2024, online.

6. DISKRIMINACE V USA

Pro lepší pochopení této práce je důležité porozumět historickému i současnému kontextu diskriminace ve Spojených státech, konkrétně pak ve výše zmíněných oblastech s důrazem na rasismus, jehož historie je v této zemi velmi obsáhlá a dlouhá a dle mého názoru je tím pádem stěžejním faktorem. Domnívám se, že pouze z všeobecného přehledu se dá rozpoznat, že problematika diskriminace je ve Spojených státech poměrně odlišná a možná i vyhrcořenější v porovnání se situací v České republice, a že její pochopení může více osvětlit pohnutky Akademie k vytvoření nového kodexu a pravidel pro nominaci filmů na nejlepší snímek (viz kapitola 2 – NOVÝ KODEX (...)).

Kořeny rasismu v USA sahají až do tzv. koloniálního období v 16. století, kdy započal dovoz osob z Afriky za účelem levné pracovní síly. V 19. století se pak obchod s otroky formálně zrušil, ale na rasovou diskriminaci to nemělo přílišný vliv. Za toto období se do Severní Ameriky dovezly přibližně čtyři miliony černošských otroků.¹³² První záznamy právního ošetření otroctví se datují v období let 1640-1680, o jejich právech se však hovořit nedá. Černošští otroci byli často bráni jako součást nemovitosti jejich vlastníka, později se začali považovat za movitý majetek. Byla jim odebrána práva na manželství, a to i smíšená, otroctví se dědilo po matce, volný pohyb otroků byl podmíněn souhlasu jejich vlastníka apod.¹³³

Situace se zdánlivě začala lepší s vyhlášením nezávislosti, technicky se však příliš mnoho nezměnilo. V roce 1776 vznikla Deklarace nezávislosti, v které bylo zakotveno plošné právo na život, svobodu a sledování vlastního štěstí.¹³⁴ Ústava Spojených států z roku 1787 však tato práva otrokům nepřímo vylučovala, a to např. extradicí uprchlých osob, povolením dovozu osob do roku 1808, právním vnímáním otroka jako pouze třípětinového člověka v případě rozdělování míst ve Sněmovně apod. Veškerá tato opatření a pravidla byla tvořena za údajným účelem ekonomické a politické stability.¹³⁵

Na přelomu 18. a 19. století začalo docházet k protestům a demonstracím za zrušení otroctví, a to primárně v severních státech Ameriky. Zde v 30. letech 19. století již skoro žádní otroci nebyli, avšak černošská práva se ani zdaleka nepřibližovala právům bílých obyvatel Spojených států. Odebráním volebního práva či např. práva vlastnit majetek jejich status víceméně pozbyl významu, jelikož ať už byl dotyčný svobodný či otrok, stále byl silně

---

¹³² Salajka 1967, str. 43.

¹³³ Friedman 2005, str 86.

¹³⁴ Kust 2016, online.

¹³⁵ Univerzita Karlova 2008, online.

diskriminovaný. Toto období se dá považovat za první legální segregaci a diskriminaci v historii USA.¹³⁶

Jižní státy Ameriky však k otroctví přistupovaly naprosto odlišně a jeho míra byla oproti Severu markantně vyšší. Na využití otroctví jako levné pracovní síly se postavila celá pracovní sféra, a tím pádem se otroctví stalo velkým ekonomickým aspektem. Propuštění otroka z jeho služby bylo ve většině států prakticky nemožné, někde dokonce i přímo zakázané. Na druhou stranu se určitá opatření zmírňovala, jako např. zákaz kastrace otroka jako druh trestu, považování znásilnění či vraždy otroka za trestný čin apod.¹³⁷

Toto názorové tření mezi Severem a Jihem lze považovat za jeden z důvodů pro vznik Občanské války. V jejím průběhu vydal tehdejší prezident Abraham Lincoln *Prohlášení o osvobození otroků*, které se stalo jedním z podnětů k definitivnímu ukončení otroctví, v tu dobu však prohlášení dotyčným nepřineslo příliš mnoho pozitivních změn – otroci nenabývali statusu občana, nedostalo se jim žádného odškodnění a oficiální zrušení otroctví nebylo zaneseno do Ústavy.¹³⁸ I přesto v tomto období pro otroky a již svobodné černochoy vysvitla naděje na vyšší kvalitu života. V roce 1866 Kongres vydal zákon, kterým přislíbil všem osobám narozeným na území Spojených států stejná práva¹³⁹ a v roce 1870 dokonce získali všichni muži volební právo, a to bez ohledu na jejich barvu pleti či původ¹⁴⁰. Těmto procesům jisté snahy o nápravu se říká období Rekonstrukce a trvalo od skončení Občanské války roku 1865 do roku 1869.¹⁴¹

Tato naděje však uhasla s nástupem zákonů Jima Crowa v druhé polovině 70. let 19. století. Jim Crow byla smyšlená postava v písni herce a zpěváka Thomase Rice, který se stal jedním z prvních bílých umělců vydávajících se při svých vystoupeních za černocho. Toto jeho vystoupení nabylo velkého úspěchu a ze jména Jim Crow se v první polovině 19. století stalo označení černošských obyvatel s podobným významem jako *negr*, ačkoli ne tak hanlivé. V souvislosti s tím se později jméno Jim Crow začalo používat pro soubor zákonů, které legalizovaly rasovou segregaci a diskriminaci.¹⁴² Tento proces ve Spojených státech víceméně postupně vybudoval dva světy. Pro černošské obyvatelstvo se začaly tvořit vlastní nemocnice, školy, části dopravních prostředků, hřbitovy nebo např. také veřejné toalety.¹⁴³

---

¹³⁶ Friedman 2005, str. 223.

¹³⁷ Hall 2002, str. 746.

¹³⁸ Foner 2010, str. 239.

¹³⁹ Kluklík a Seltenreich 2011, str. 659.

¹⁴⁰ Kranz 2002, str. 15.

¹⁴¹ Jim Crow Museum 2024, online.

¹⁴² Tamtéž.

¹⁴³ Shi a Tindall 1999, str. 376.

Všechna tato opatření byla založená na doktríně „*separate but equal*“ (ve volném překladu „*odděleně, ale rovně*“), na základě které měla všechna zařízení i služby disponovat stejnou kvalitou i přes jejich rozdělení. To však ani zdaleka nebyla pravda a kvalita života černošských obyvatel byla opět více a více snižovaná.¹⁴⁴ V některých státech dochází i k nepřímé diskriminaci, a to např. jako v Jižní Karolině úpravou podmínek pro získání volebního práva. To mohl jedinec získat naplněním podmínek gramotnosti a majetnosti – musel umět číst a vlastnit majetek v minimální hodnotě 300 dolarů. To bylo nejen vzhledem k zákonům Jima Crowa pro černošské obyvatele prakticky nemožné.¹⁴⁵ Na částku 300 dolarů však často nedosáhli ani bělošští Američané, a proto se zavedl dodatek, že osoby, které mohly legálně volit před rokem 1866, byly od těchto podmínek osvobozeny.¹⁴⁶

Rasismus však nepociťovali pouze Afroameričané. Důkazem toho může být např. rasová diskriminace vůči americkým Japoncům po útoku Japonska na americkou základnu Pearl Harbor v roce 1941.¹⁴⁷ Tehdejší prezident Theodore Roosevelt vydal nařízení, které vytyčilo určitá území hodnocená jako riziková, z kterých mohli být jejich obyvatelé kdykoli vyloučeni a deportováni, většinou do kasáren s velmi nízkou kvalitou života. Informaci o opuštění daného území dostali dotyční 48 hodin před odjezdem a mohli si s sebou zabalit pouze omezené množství osobních věcí.¹⁴⁸ Pro obyvatele japonského původu, bez ohledu na jejich občanství, také platil zákaz vycházení mezi 20. a 6. hodinou. Toto přemístění se nakonec týkalo přibližně 120 000 osob japonského původu – 62 % z nich se narodilo na americké půdě a mělo tak americké občanství. To však nehrálo roli.¹⁴⁹

I přes obrovskou míru vnitrostátního rasismu se Spojené státy v druhé světové válce přidali na stranu odsuzující činy nacistického Německa. To působilo poměrně dost pokrytecky vzhledem k tehdejší situaci a faktu, že k rasové segregaci docházelo i v armádě.¹⁵⁰ Na to reagoval prezident Roosevelt vyhlášením vládního nařízení, které zakazovalo rasismus v národním vojenském průmyslu.¹⁵¹ V protirasistických tendencích pak pokračoval prezident Harry Truman. Ten začal skrze *vládní nařízení 9808* prošetřovat krom jiného rovnoprávnost občanů, respektování práv Afroameričanů a zavedl několik

---

¹⁴⁴ Hall 2002, str. 730.

¹⁴⁵ Friedman 2005, str. 507.

¹⁴⁶ Klarman 2008, str. 204.

¹⁴⁷ Hrbek a Gebhart 2007, str. 256.

¹⁴⁸ Harry S. Truman Presidential Library and Museum 2024, online.

¹⁴⁹ Tindall 2023, str. 611.

¹⁵⁰ Klarman 2008, str. 175.

¹⁵¹ Hall 2002, str. 218.

opatření s cílem situaci vylepšit.¹⁵² V těchto krocích pokračoval po celou dobu své působnosti.

Zlomovým okamžikem se stal případ z roku 1954 – *Brown v Board of Education*. Pro jeho vysvětlení je však nutno pohlédnout na dva klíčové body v historii. V roce 1868 byl přijat 14. dodatek Ústavy Spojených států, který měl zajišťovat stejná práva všech Američanů bez ohledu na jejich rasu či původ. Jak už však zmiňuji výše, v praxi se o rovnoprávnosti nedalo hovořit. V roce 1896 proběhl případ *Plessy v. Ferguson*, kdy si Homer Plessy sedl do vagonu veřejné dopravy vyhrazeného pro bělošské obyvatele. Tehdy rozhodl Nejvyšší soud v jeho neprospěch a finálně tak potvrdil doktrínu „*odděleně, ale rovně*“. O necelých 60 let později, v květnu roku 1954, však došlo ke klíčovému zlomu, který tuto doktrínu popřel a upozornil tak na princip 14. dodatku Ústavy. V roce 1951 podal otec afroamerické rodiny Oliver Brown žalobu na školní radu kansaské základní školy pro bělošské děti v Topece poté, co jeho dcera Linda Brown nebyla na tuto školu přijata na základě její barvy pleti. K Brownovi se přidaly další čtyři případy a hromadně se označily právě Brownovým jménem. Nejvyšší soud na rozdíl od rozsudku z roku 1896 dal Brownovi a spol. za pravdu a rozhodl v jejich prospěch. Samozřejmě tím však nebyl vyhrán celý boj. Jen o rok později vznikl spor, ve kterém se Afroameričanka Rosa Parks odmítla vzdát svého místa ve veřejné hromadné dopravě.¹⁵³

Veškeré tyto činy a demonstrace vedly k zavedení tzv. *Civil Rights Act*, tedy *Zákonu o občanských právech*, v roce 1964, za jejichž iniciátora můžeme jmenovitě považovat Martina Luthera Kinga Jr.¹⁵⁴ Byl to právě on, kdo se zasloužil o velkou část nápravy rasové rovnoprávnosti, a to nejen ve společnosti, ale i legislativně, a to bez použití násilí, za čímž si pevně stál. Základními myšlenkami a cíli pro něj byly respekt, lidskost a primárně lidská rovnoprávnost, která se nezakládala na barvě pleti, na pohlaví nebo na jakémkoli jiném fyziologickém deskriptoru.¹⁵⁵ Tyto principy, hodnoty a cíle popisuje v jednom ze svých projevů, který se dost možná stal jedním z nejznámějších projevů vůbec, známým jako „*I Have a Dream*“ („*Já mám sen*“), který pronesl v roce 1963 na demonstraci ve Washingtonu.¹⁵⁶

Ačkoli se situace spojená s rasismem ve Spojených státech značně zlepšila, museli Afroameričané a další obyvatelé Ameriky s menšinovou rasovou či etnickou příslušností

---

¹⁵² Federal Highway Administration 2024, online.

¹⁵³ The History Channel 2009, online.

¹⁵⁴ Tamtéž.

¹⁵⁵ The King Center 2024, online.

¹⁵⁶ The Gilder Lehrman Institute of American History 2024, online.

čekat přes 350 let, aby se jejich životní podmínky začaly alespoň lehce přibližovat standardu jejich bělošských spoluobčanů. I v dnešní době ale můžeme pozorovat nepopiratelné rozdíly. Zkoumání jejich relevance v rámci rasismu, konkrétních deskriptorů vedoucích k těmto skutečnostem a podrobného postoje americké populace k této problematice by bylo na samostatnou odbornou práci. Dodnes se však odehrávají skutečnosti, které údajnou rasovou rovnoprávnost zpochybňují. Můžeme hovořit např. o případu vraždy Afroameričana George Floyda bělošským policistou z roku 2020¹⁵⁷, která otřásla světem, proslavila hnutí Black Lives Matter¹⁵⁸ a znovu ve světě, nejen ve Spojených státech, rozproudila konverzaci o rasismu a v návaznosti na to také o policejní brutalitě. I ta hraje v rámci rasové diskriminace ve Spojených státech svou roli – podle portálu Mapping Police Violence, který průběžně informuje o policejních aktivitách na území Spojených států, mají Afroameričané 2,9krát větší šanci na usmrcení představiteli policejních složek než bělošští Američané. K datu 29. února 2024 bylo v Americe policií zavražděno 78 černochů a 27 bělochů.¹⁵⁹ Jak již ale zmiňuji výše, můžeme se jen dohadovat o reálných důvodech pro tyto statistiky a jejich potvrzení či vyvrácení by bylo na samostatný výzkum.

Rasová diskriminace však není jediným sociálním problémem USA. Např. Matěj Schneider píše v článku pro magazín Heroine o problematice sexismu vůči americkým ženám v politice. Upozorňuje na případy nevhodného chování vůči političkám a nemístné dotazy, které jim jsou v rámci jejich kariéry kladeny. Příkladem může být situace, kdy novináři kandidátce na prezidentku Kirsten Gillibrand položili jako jeden z prvních dotazů po oznámení kandidatury v roce 2019, jestli jí v potenciálním úspěchu pomůže fakt, že je „sympatická“, nebo např. silná kritika propotratových postojů kandidátky na republikánskou viceprezidentku v roce 1984 Geraldine Ferraro katolickou církví, ačkoli její katoličtí mužští kolegové vyznávající obdobné názory takové veřejné lynčování nikdy nezažili.¹⁶⁰ Samotná problematika povolení potratů na území Spojených států může být považovaná za sexismus, a to z důvodu upírání lidských práv jednomu pohlaví. V současnosti je potrat ilegální ve 14 státech USA a v dalších dvou státech je potrat zakázán po šestém týdnu těhotenství.¹⁶¹ Guttmacher institut poskytuje interaktivní mapu, ve které lze najít přehled postoje k potratům každého státu Ameriky, včetně statistik a demografických údajů.¹⁶² Míru

---

¹⁵⁷ ČT24 2020, online.

¹⁵⁸ Black Live Matter 2024, online.

¹⁵⁹ Mapping Police Violence 2024, online.

¹⁶⁰ Schneider 2020, online.

¹⁶¹ The Guardian 2024, online.

¹⁶² Guttmacher Institute 2024, online.

vážnosti tohoto druhu diskriminace potvrzuje i fakt, že si Američané v roce 2016 zvolili za prezidenta Donalda Trumpa. Ten byl již v tu dobu svými sexistickými názory a jejich verbalizací notoricky známý a potvrdil to např. komentářem směrem k jeho tehdejší protivnici Hillary Clinton: „*Když Hillary nedokáže uspokojit svého manžela, proč si myslí, že dokáže uspokojit celou Ameriku?*“.¹⁶³ Volba hlavy států s takovými názory může reflektovat obecné nastavení společnosti dané země k těmto tématům.

Obdobným problémem, možná i naléhavější povahy, je ve Spojených státech homofobie. Ačkoli určité statistiky mohou naznačovat pozitivní tendence v postoji k americké LGBTQ+ komunitě¹⁶⁴, brutální útoky nebo např. homofobní zákony však odráží realitu, které musí tato komunita čelit. Ještě v roce 2020 mělo na základě zákona z 60. let minulého století 26 států USA oprávnění vyhodit svého zaměstnance na základě jeho sexuální orientace či genderu, a to z důvodu nezahrnutí těchto aspektů mezi zakázané diskriminační faktory (spolu s pohlavím, barvou pleti, náboženským vyznáním apod.).¹⁶⁵ To se naštěstí změnilo, avšak vznikají další zákony, které mohou být považované za homofobní a primárně problematické v rámci edukace o tomto tématu. Na začátku roku 2022 vešel ve státě Florida v platnost zákon, který opravňuje rodiče podat žalobu na učitele, kteří s žáky debatují o sexualitě či genderu.¹⁶⁶ Homofobní chování však v USA bývá projeveno i v násilné podobě, jako např. v případě střelby v coloradském gay klubu, při kterém zahynulo pět osob¹⁶⁷ nebo masakru v Orlandu na Floridě, kde při vystřílení gay klubu zahynulo 49 lidí¹⁶⁸. Fakt, že jsou členové LGBTQ+ komunity značně ohroženi na bezpečí, dokazují i statistiky. Podle Williams Institutu mají lidé spadající do LGBTQ+ komunity devětkrát vyšší pravděpodobnost, že se stanou oběťmi zločinu z nenávisti než jedinci mimo tuto komunitu (statistika z roku 2022).¹⁶⁹ Potvrzuje to také výroční zpráva FBI, která uvádí, že v roce 2022 byl více jak jeden z pěti zločinů z nenávisti spáchaných právě na základě homofobních postojů.¹⁷⁰

---

¹⁶³ Skálová a Hausenblasová 2016, online.

¹⁶⁴ Pew Research Center 2019, online.

¹⁶⁵ Soukeníková a Humpálová 2020, online.

¹⁶⁶ Deník N 2022, online.

¹⁶⁷ ČTK 2022, online.

¹⁶⁸ iRozhlas 2016, online.

¹⁶⁹ Williams Institute 2022, online.

¹⁷⁰ Luneau 2023, online.

PRAKTICKÁ ČÁST

V této části práce popisují metodiku výzkumu a přípravu výzkumu stejně jako jeho průběh. Vysvětlují výběr respondentů a sestavení otázek pro rozhovor s nimi. V samostatné kapitole interpretují výsledky právě těchto rozhovorů.

7. METODIKA VÝZKUMU

Praktická část mé práce se soustředí na vnímání nového kodexu Akademie odborníky, a to z pohledu českých Akademiků, manažerů filmových distribučních firem a sociologů. Podle jejich zaměření zkoumám také např. jejich názor na politickou korektnost, diskriminaci nebo také vliv kodexu na filmový průmysl.

V následujících kapitolách popisují výběr respondentů a stručně je představím. Dále pak rozvádím přípravu na rozhovory s dotazovanými a představuji rozebíraná témata a otázky, které jsem dotyčným pokládala.

7.1. RESPONDENTI

Jelikož je v této práci řešené téma poměrně komplexní, rozhodla jsem se k němu přistupovat ze tří výše uvedených úhlů pohledu. Pro tuto práci jsem oslovila několik odborníků, bohužel však jen zlomek z nich se rozhodl na průzkumu spolupracovat. Za Akademiky to byl režisér, scenárista a producent Jan Svěrák, za zástupce filmových distribučních firem Pavel Novák ze společnosti CinemArt a Beata Mrazíková ze společnosti Aerofilms a sociolog Pavel Pospěch. Níže pro lepší pochopení jejich odpovědí ve stručnosti respondenty a jejich kariérní pozadí představím.

Jan Svěrák je scenárista, režisér a producent, který následuje stopy svého otce – scenáristy, herce, textaře a spisovatele Zdeňka Svěráka. S filmovou tvorbou začal již v útlém věku a proslavil se nejen snímkem *Obecná škola* (1991), *Tmavomodrý svět* (2001) nebo *Kolja* (1996), za kterého získal Oscara v kategorii cizojazyčný film a díky kterému se stal právě členem Akademie.¹⁷¹

Beata Mrazíková se stará o PR a mediální partnerství ve filmově distribuční společnosti Aerofilms, kde funguje již od roku 2006 a distribuuje filmy do artových kin jako je Aero, Světozor či Bio Oko.¹⁷²

V obdobné oblasti pracuje také Pavel Novák, který zastupuje pozici marketing manažera pro jednoho z největších tuzemských filmových distributorů CinemArt, který

---

¹⁷¹ Filmový přehled 2024, online.

¹⁷² Aerofilms 2024, online.

u nás zastupuje studia Universal a Paramount Pictures. Společnost existuje již od 90. let minulého století a funguje také jako koproducent a producent pro českou filmovou tvorbu.¹⁷³

Doktor Pavel Pospěch je sociolog, který se zaměřuje krom jiného na kulturní sociologii a sociologii venkova a města. Tento obor vyučuje na Masarykově univerzitě v Brně a je členem Centra pro kulturní sociologii na americké Yale University. Dále také působí jako šéfredaktor časopisu Sociální studia. Mezi jeho nejznámější publikace patří např. kniha esejů *Neznámá společnost*.¹⁷⁴

7.2. ROZHOVOR

Zdrojem dat pro praktickou část byly rozhovory s výše zmíněnými odborníky. Pro každou z těchto skupin respondentů jsem vytvořila otázky na míru jejich oboru. Některé otázky se v jednotlivých oborech opakovaly, pro všechny respondenty napříč jejich skupinami byla jedna otázka stejná, a to jaký je jejich osobní názor na nový kodex. Rozhovory probíhaly s Janem Svěrákem a Pavlem Pospěchem formou online setkání přes platformu Zoom, s Beatou Mrazíkovou a Pavlem Novákem pak z časových důvodů přes email a jejich celé znění je součástí archivu autorky práce.

Původním záměrem byly hloubkové rozhovory s několika respondenty z každé kategorie, ale i přes značné úsilí na otázky ve dvou ze tří kategorií odpověděl jeden respondent, ve třetí kategorii pak dva respondenti.

Českým členům Akademie bylo položeno 10 otázek (viz níže). Soustředila jsem se v nich na jejich odhad funkčnosti kodexu v rámci zvýšení inkluze a rovnoprávnosti ve filmovém průmyslu a jak se v následujících letech osvědčí. Ptala jsem se také na to, jestli jsou znatelné změny v kinematografii od vyhlášení kodexu a jestli se domnívají, že se situace promítla na letošním ročníku předávání cen Akademie. Dále jsem zkoumala odraz kodexu v jejich vlastní tvorbě a jejich vlastní zkušenosti s nerovnoprávností a diskriminací v pracovním prostředí. Zajímalo mě také názor na případnou aplikovatelnost oscarového kodexu na české a evropské filmové festivaly a na reakci českých filmařů na tato nová pravidla.

Otázky pro české členy Akademie:

- Domníváte se, že nový kodex a pravidla pro nominaci filmu v kategorii nejlepší snímek funkčně splní svůj záměr, tzn. zvýší inkluzi a rovnoprávnost ve filmovém průmyslu?

---

¹⁷³ CinemArt 2024, online.

¹⁷⁴ Masarykova univerzita 2024, online.

- Byl podle Vás nový kodex vytvořen z důvodu tlaku společnosti na Akademii v kontextu této problematiky nebo šlo čistě o iniciativu Akademie?
- Vnímáte od oznámení nového kodexu v roce 2020 změny ve filmové tvorbě? Pokud ano, tak jaké? Pokud ne, jaké jsou k tomu podle Vás důvody?
- Máte pocit, že se nový kodex odrazil na letošním udílení cen Akademie, ať už na průběhu ceremonie či na nominacích a výhrách, jakožto prvním ročníku, kde nová pravidla platila?
- Je podle Vás možné, že se kodex v následujících letech neosvědčí a Akademie ho zruší?
- Jak vnímáte nový kodex Vy osobně?
- Zohlednil/a jste nový kodex ve vlastní tvorbě?
- Pozorujete problematiku nerovnoprávnosti a případné diskriminace ve vašem konkrétním oboru?
- Umíte si představit, že by se nový kodex uplatnil i na evropskou filmovou tvorbu a evropské filmové festivaly nebo je to dle Vás situace specifická pro americké prostředí?
- Očekáváte, že budou čeští filmaři při své tvorbě nový kodex respektovat? Proč ano? Proč ne?

Filmovým PR a marketingovým manažerům jsem kladla sedm otázek (viz níže), které se soustředily primárně na vliv výhry Oscara na ziskovost a návštěvnost filmu oproti „neoscarovým“ snímkům a na budoucí tvorbu jeho tvůrců. Zajímalo mě také jestli jsou v tomto oboru znatelné změny od vyhlášení nového kodexu v roce 2020, ať už ve filmové tvorbě či v distribuci, PR a marketingu snímků nominovaných na Oscara. V neposlední řadě mě zajímalo, kdo je podle respondentů iniciátorem kodexu.

Otázky pro manažery z filmových distribučních společností:

- Co znamená oscarová nominace či případné vítězství pro tvůrce a jaký má vliv na jeho budoucí tvorbu?
- Jsou snímky nominované na Oscary výdělečnější než ty „neoscarové“?
- Má samotná výhra některé z cen Akademie znatelný vliv na ziskovost a návštěvnost filmu v českém prostředí?
- Vnímáte od oznámení nového kodexu Akademií v roce 2020 nějaké změny ve filmové tvorbě? Pokud ano, jaké? Pokud ne, proč?

- Došlo podle Vás u snímků nominovaných na Oscara pro letošní ročník k nějakým změnám v distribuci, PR a marketingu v důsledku nového kodexu?
- Jsou produkční společnosti iniciátory vzniku nového kodexu?
- Jak vnímáte nový kodex Vy osobně?

Nakonec jsem vytvořila osm otázek pro sociology (viz níže). Stejně jako respondentům z kategorie českých Akademiků jsem i v tomto případě kladla otázku na funkčnost oscarového kodexu. Primárně jsem se pak soustředila na pokrytí problematiky nerovnoprávnosti a diskriminace spolu s etickými kodexy na globální úrovni v porovnání s konkrétními geopolitickými charakteristikami. V návaznosti na to mě zajímal odhad reakcí českých filmařů na nový kodex a jeho potenciální aplikaci např. na české filmové ceny Český lev. I v tomto případě jsem se dále tázala na předpokládané iniciátory vzniku tohoto kodexu. Nakonec jsem problematiku uchopila z širšího hlediska a ptala se na nejvhodnější prostředky a způsoby řešení nerovnoprávnosti a diskriminace a jejich případnou aplikovatelnost v globálním měřítku či nutnost uzpůsobení těchto praktik na konkrétní společnost.

Otázky pro sociology:

- Domníváte se, že nový kodex a pravidla pro nominaci filmu v kategorii nejlepší snímek funkčně splní svůj záměr, tzn. zvýší inkluzi a rovnoprávnost ve filmovém průmyslu?
- Byl podle Vás nový kodex vytvořen z důvodu tlaku společnosti na Akademii v kontextu této problematiky nebo šlo čistě o iniciativu Akademie?
- Jak vnímáte nový kodex Vy osobně?
- Domníváte se, že je situace nerovnoprávnosti a diskriminace v USA jiná než v Evropě a ČR? Pokud ano, v čem a proč?
- Mohou být etické kodexy aplikované globálně, nebo je nutné pro každý národ, nebo alespoň oblast světa, vytvářet kodexy na míru místní povahy?
- Jak by podle Vašeho odhadu reagovali Češi, kdyby se podobný kodex zavedl např. pro udílení Českých lvů?
- Budou se čeští filmaři podle Vašeho názoru držet nového kodexu ve své tvorbě?
- Co považujete za nejvhodnější prostředky a způsoby řešení problematiky nerovnoprávnosti a diskriminace? Dají se použít globálně, anebo se musí lišit geopoliticky?

8. INTERPRETACE ROZHovorŮ

V této části práce interpretuji výpovědi mých respondentů. Celé rozhovory a výpovědi jsou k nalezení v archivu autorky.

8.1. ČEŠTÍ ČLENOVÉ AKADEMIE

První reakce pana Svěráka na otázku, jestli se domnívá, že bude nový kodex Akademie funkční a splní svůj záměr zvýšit inkluzi a rovnoprávnost ve filmovém průmyslu byla „*Myslím si, že ano, ale doufám, že toho brzo nechají.*“. Myšlenku rozvedl tím, že se domnívá, že se díky této iniciativě v branži etablují jedinci, kteří do této chvíle u filmu nebyli příliš početně zastoupeni. Vznese však obavu, že pokud snaha o zvýšení inkluze filmových štábů a jejich PR a marketingových týmů bude pokračovat v této intenzitě příliš dlouho, mohlo by dojít k opačnému efektu: „*Nesmí to trvat dlouho, protože se jim ostatní mohou začít posmívat, i je nenávidět, protože se tam nedostanou za zásluhy, ale jistou formou protekce.*“.

Podle pana Svěráka byla iniciativa k vytvoření nového kodexu jistou spoluprací mezi požadavky, o které dnešní americká společnost usiluje, a snahou Akademie být moderní. Nevidí tedy kodex jako výsledek nátlaku společnosti, který by Akademie pocítila, ale spíše jako přirozený výsledek vycházející ze společenské situace, v které se Spojené státy nacházejí. „*V době woke¹⁷⁵ a cancel culture¹⁷⁶ se jich stará struktura Akademie nejspíš zalekla.*“

Dále jsme probírali, jestli jsou již od oznámení kodexu v roce 2020 zaznamatelné změny ve filmové tvorbě, které by nasvědčovaly přizpůsobení novým pravidlům. Jan Svěrák výskyt témat spojených s hlavními body oscarového kodexu sleduje od let 2020-2021, není si však jistý, jestli je to nutně vlivem kodexu. „*Řekl bych, že to je hlavně módní. Je to nějaká legitimace, že víme, co je správný směr.*“ říká Svěrák a dodává, že se zapojením témat jako jsou např. emancipace žen či homosexuální vztahy deklaruje „*příslušnost k hnutí pokroku*“. Kde však režisér změny překvapivě nevidí, jsou samotné oscarové výhry v letošním ročníku udílení cen Akademie (2024), ačkoli podle něj můžeme odraz kodexu vidět na nominovaných snímcích a na loňské produkci jako takové. V rozhovoru pak specificky vypichuje snímek *Oppenheimer* (2023, Christopher Nolan): „*(...) je to klasický americký velkofilm, a vlastně mě překvapilo, že to vzhledem k náladě společnosti se svou konzervativností vyhrál.*“.

---

¹⁷⁵ Společenská uvědomělost, zejména v oblastech sociálních a politických problémů, jako jsou rasismus, sexismus, homofobie, a další formy nerovnosti a diskriminace.

¹⁷⁶ Sociální fenomén, kdy skupina lidí veřejně odsoudí nebo zavrhne jednotlivce, firmu či instituci na základě kontroverzních názorů, chování či akcí (převážně v kontextu socio-politických témat).

Co se dlouhodobého osvědčení kodexu týče, Svěrák se domnívá, že postupem času tzv. vyvane. Popisuje kodex jako nástroj, který do soutěže nepatří, jelikož nelze „*vyhlásit soutěž a zároveň ty pravidla ohnout pro každé soutěžící jinak.*“. Předpokládá, že se díky této iniciativě do branže dostanou osoby, které by se k filmovému řemeslu jinak pravděpodobně nedostaly, a udají tak příklad a lidově řečeno tak vyšlapou dalším takovým jedincům cestičku. Na druhou stranu však v této problematice shledává specifickou amerického prostředí, jelikož na evropském poli kinematografie inkluzi shledává již posledních 15–20 let: „*Z pohledu z Evropy mi to jako muži přijde trošku přehnané, protože my už máme výborné kameramanky, režisérky, a všichni si jich váží a je to bomba. (...) Takže ten příklad tady už dávno je, že u filmu není žádná profese výlučně mužská.*“.

„*Od pocitu směšnosti ke zděšení, přes touhu to pochopit, až po smíření a naději, že to k něčemu bude a že to brzy pomine.*“ – tak popisuje Jan Svěrák osobní vnímání oscarového kodexu. Opět také upozorňuje na strach z kontraproduktivity snah Akademie a z možnosti, že by tyto v jeho očích umělé nástroje mohly těm, kterých se to týká, ublížit. Zároveň také uvádí, že se osobně s problematikou nerovnoprávnosti a případné diskriminace ve své praxi nestřetil: „*Konkrétní případy, že by někdo ve filmovém prostředí nemohl něco dělat jen protože není muž, natož „bílý“, s tím jsem se u nás nesetkal.*“. Za důvod tomu dává možnou větší otevřenost evropské společnosti oproti té americké.

Jeho osobní názor, který se zdá být skeptický, ale respektující, se částečně promítá i do Svěrákovy filmové tvorby. Domnívá se, že co se obsazení filmového štábu týče, rozmanitost a inkluze snad splňuje, tematicky nebo obsazením se už však obává, že by neprošel. Hovoří totiž o tom, že svou tvorbu pojímal vždy z pohledu muže, jelikož si s takovou rolí dokázal nejlépe poradit, vzhledem k tomu, že sám muž je a mohl čerpat inspiraci a zkušenosti od svého otce, také muže. „*A říkali jsme, ať ženské postavy vyprávějí ženy, nás nechte vyprávět, co vidíme my.*“ reagoval Svěrák na výčitky, že jsou jeho ženské postavy ploché. Dnešní témata, která nový kodex podle Standardu A vyžaduje, by pro něj tedy nebyly zreplikovatelné, minimálně ne kvalitně a důvěryhodně.

Na konec jsme se přesunuli k možnosti aplikovatelnosti pravidel oscarového kodexu na evropskou filmovou branži. Z osobního hlediska se Jan Svěrák domnívá, že v Evropě takového kodexu není za potřebí: „*Každý, kdo je šikovný a má talent, tak je tu přece přizván, bez ohledu na formu a vyznání. Snad proto, že je tu obrovský hlad po dobrých nápadech a schopných tvůrcích.*“. To si odůvodňuje tím, že evropskou kinematografii vidí spíše jako vášeň nežli byznys a zmiňuje, že profese u filmu zde nebývají příliš dobře placené. Domnívá

se, že z důvodů ideologizace hodnot, které nový kodex zastává, se najdou tací, kteří tyto hodnoty začnou přenášet i do evropského filmového průmyslu.

V návaznosti na to jsem se Jana Svěráka ptala, jestli se domnívá, že se čeští filmaři kodexu přizpůsobí. Odpověděl, že implementaci těchto témat očekává ještě před potenciálním zavedením obdobných kodexů v Evropě, popřípadě přímo v Česku. Za důvod tomu dává jisté svezení se s trendem: „*Když to budeme vidat v amerických filmech, stane se z toho princip. Jakýsi punc modernity a pokrokovosti.*“. Předpokládá, že se z těchto témat postupně stane kliše a kýč a až v momentě, kdy se okoukají a přijdou tvůrci s jinými příběhy, které budou působit svěže, tato iniciativa na styl oscarového kodexu odezní.

Byla jsem v kontaktu také s animátorkou a režisérkou Michaelou Pavlátovou, další českou členkou Akademie. Ta mi z časových důvodů a z důvodů, dle jejího názoru, nedostatečné informovanosti o tématu rozhovor odmítla poskytnout, ale sdělila mi svůj stručný postoj ke kodexu a problematice nerovnoprávnosti a nedostatečné inkluze ve filmovém průmyslu. Jakožto vedoucí katedry animace na FAMU uvedla, že její studentstvo je zastoupeno převážně ženami a že i v jejím týmu a obecně v oboru animace jsou muži v menšině. Zmínila také přirozenou součást členů LGBTQ+ komunity a osob s handicapem ve filmového průmyslu. „*Nikdo o tom snad už ani nepřemýšlí. Tedy aspoň doufám.*“ dodala Pavlátová. K samotnému kodexu Akademie pak zmínila, že jí v mnoha oblastech připadá velmi nešikovný a „*omezující svobodnou práci umělce*“, primárně pak zmínila bod A3 (viz kapitola 2. NOVÝ KODEX (...)).

8.2. ZÁSTUPCI FILMOVÝCH DISTRIBUČNÍCH SPOLEČNOSTÍ

Beata Mrazíková a Pavel Novák se shodli, že výhra ceny Akademie či jen nominace na tuto cenu má jistý vliv na samotný snímek a jeho tvůrce, podle Pavla Nováka pak primárně na režiséry a herce. „*Tato ocenění u odborné i laické veřejnosti zvyšují index očekávání kvality spojené s daným umělcem, a proto mají, zejména u divácky náročnějších filmů, svou nezpochybnitelnou přidanou hodnotu.*“ dodává Novák. Beata Mrazíková vidí na základě Oscarů mírné změny v propagaci filmů. Jak sama říká: „*U nás v Aerofilms nedělíme filmy na oscarové a neoscarové, věříme že všechny jsou stejně dobré. Samozřejmě ale tušíme, které filmy by oceněné být mohly, což se promítá do jejich distribuční strategie, a především termínu uvedení.*“. Dodává, že napojení se na globální PR tzv. oscarových filmů je rozhodně výhodou.

Na toto téma se vyjádřil i Pavel Novák, který zmínil výhodu jeho slovy tzv. *Oscar buzzu*: „*Pokud film startuje bezprostředně po Oscarech, může mu zvýšená publicita*

pramenící z udělené ceny výrazně pomoci, ale stoprocentní záruka to není.“ Jako příklad, kdy ocenění úspěšnosti snímku pomohlo, uvedl film *Zelená kniha* (2018, Peter Farrelly), naopak u díla *Země nomádů* (2020, Chloé Zhao) vliv získání ceny Akademie nezpozoroval. Oscarové ocenění údajně dle něj nemá vliv ani na tržby, až na výjimky.

Podle Beaty Mrazíkové je kodex očividně vytvořený pro americký průmysl a vzhledem k začínajícímu trendu nominování více a více cizojazyčných filmů do jinak anglicky, respektive americky, dominantních kategorií tedy uvažuje nad tím, jak se právě takto americká pravidla skloubí se zahraničním „neamerickým“ filmem. Přílišné změny ale v tuto chvíli ještě nepozoruje a vzhledem k možnostem „obejití“ pravidel, která by byla viditelná na plátcích, se domnívá, že k velkým změnám ani nedojde. I přesto však shledává určitá úskalí: *„Překvapuje mě poměrně stejné znění pro lidi za kamerou i před kamerou, jelikož před kamerou je to hůře ovlivnitelné, obzvláště pro určité žánry.*“ Ve filmové tvorbě velké změny nepozoruje ani Pavel Novák, ačkoli uvádí, že nemá příliš hluboký vhled do tvůrčích procesů Hollywoodu, a proto nemůže situaci přímo posoudit. Změny však vidí hlavně v ohlasech společnosti: *„Spíše vnímám „různofobní“ diskuse na sítích i mimo ně, které dodržování kvót napadají a dodávají kontroverzi rozhodnutím, nad nimiž by se jinak nikdo nepozastavoval (například afroamerická herečka obsazená coby Malá mořská víla).*“ Jako další příklad kontraproduktivity celé situace uvádí následující: *„Zaznamenal jsem negativní komentáře k nominaci Lilly Gladstone za film Zabijáci rozkvetlého měsíce (2023, Martin Scorsese), kdy některé vybrané komentáře (i z řad filmových publicistů) zcela ignorovaly její mimořádný výkon a hovořily o její nominaci jako o aktu naplnění stanovených kvót.*“

S Pavlem Novákem jsem také řešila, kdo je podle něj iniciátorem kodexu a jestli to mohou být právě distribuční a produkční společnosti. S tím nesouhlasil a odůvodnil to tím, že oscarový kodex a nová pravidla těmto společnostem spíše jen komplikují práci.

V neposlední řadě jsem s oběma respondenty mluvila o jejich subjektivním vnímání nového kodexu, které se víceméně shodovalo. Beata Mrazíková uvedla, že spíše než kvóty by se měl změnit obecný přístup k problematice, nová pravidla podle ní tedy primární situaci nevyřeší. Názor dále rozvedla o obavu, že kvůli těmto kvótám nebude možné rozeznat, jestli dotyční ocenění získali za zásluhy nebo pouze na základě jejich identity, ať už rasové, genderové nebo sexuální. Také uvedla poměrně zajímavou myšlenku, a to že pro ni osobně by tato pravidla byla možná až urážlivá: *„Kvóty osobně vnímám v určitém smyslu i poměrně urážlivě, protože pak mám dojem, že kvóty říkají, že nejsem (zde mluvím z pozice ženy*

a debaty nad ženskými výzvami v rámci SFKMG¹⁷⁷) dost dobrá obstát v „normální“ výzvě.“. Pavel Novák pak oscarový kodex popisuje podle pořekadla „Cesta do pekel je dlážděná dobrými úmysly“. Tvrdí, že kodex omezuje svobodnou tvorbu a jakákoli taková opatření vnímá negativně. „Kvalitativní měřítko by mělo být tím jediným, co rozhoduje o obsazení pozic v rámci filmového projektu nebo o nominaci na filmovou cenu.“ dodává.

8.3. SOCIOLOGOVÉ

Stejně jako u českých akademiků jsem se i v případě optiky sociologie zajímala o názor na funkčnost nového kodexu v souvislosti s nerovnoprávností, diskriminací a zvýšením inkluzivity. Pavel Pospěch uvádí, že jeho první dojem z kodexu byl takový, že jsou standardy poměrně jednoduše splnitelné a mohly by být funkční, minimálně co se týče standardů B, C a D. Pak si však uvědomil, kolik filmů by těmito pravidly neprošlo. Zhodnotil tedy, že by se díky těmto třem částem z celého kodexu mohli k americkému filmu dostat jedinci ze skupin a národů, které v současnosti nejsou příliš zastoupeni. „*I lidé, kteří mají třeba migrační zázemí a jsou z okrajových skupin, dostanou šanci v tom pracovat, a to podle mě naplní cíl té inkluze.*“ dodává Pospěch. Problém však vidí u prvního článku kodexu, který hovoří o hereckém obsazení a tématech snímků. Zde se domnívá, že přímý efekt zvýšení inkluzivity nenastane. Popisuje tento bod jako „*dost striktní a jako zásah do umělecké svobody*“.

Vznik kodexu podle Pavla Pospěcha není reakcí na požadavky většinové společnosti: „*Myslím si, že to je elitní iniciativa – buď vlastní iniciativa Akademie anebo iniciativa vyššího kulturního prostředí, ve kterém je Akademie ukotvená. Určitě to není věc populární lidové poptávky.*“ Dodává také, že celou tuto snahu vnímá jako „social justice“, ve volném překladu společenskou spravedlnost, což je podle něj vyprázdněný koncept. „*Kdejaká firma má nějaký kodex a nic z toho není, že by zákazníci volali do Pepsi „Prosím ukažte nám černochoy v reklamě.“, to podle mě tak opravdu není.*“ popisuje Pospěch a dodává, že jde pouze o nástroj k zviditelnění a prodeji produktu firem a podobně vnímá právě i chování Akademie.

Tuto výraznou potřebu společenské spravedlnosti připisuje americké historii, čímž také potvrdil to, že situace nerovnoprávnosti a diskriminace v USA je právě primárně z historických důvodů nesrovnatelně jiná než ta v Evropě, potažmo v Česku. Přenášení těchto konkrétních senzitiv přes hranice, jak to nazval sám Pospěch, hodnotí jako škodlivé: „*Americké bohatství je z velké části postavené na vykořisťování a otrokářství černochoy,*

---

¹⁷⁷ Státní fond kinematografie

to vám řekne každý historik. Odtud vychází ta citlivost Spojených států na tahle témata, která když se posunou do Česka, tak působí jako směšná.“ Upozornil na důležitost lokálních „nespravedlností“, které je důležité respektovat a vytvářet případné kodexy a pravidla na míru, jinak nemohou fungovat.

Tím mi Pavel Pospěch odpověděl také na to, zdali mohou být etické kodexy aplikovatelné globálně nebo je nutné vytvářet je geopoliticky. Myšlenku rozvedl tím, že *„etika musí být vztažena ke společnosti, kterou chce nějak regulovat“*. Současně však hovořil o možném protikladném uvažování, na základě kterého by se dalo říct, že vzniká i globální kultura, díky které existuje globálně úspěšná kinematografie a hudba, nebo např. sportovci globálně uznávaní za celebrity. Spíše se však přiklání k přizpůsobování se konkrétní kultuře a společnosti v dané oblasti.

Dále jsme hovořili o hypotetickém zavedení kodexu na českých filmových festivalech. Podle jeho názoru by u nás takový kodex neuspěl, a to primárně z důvodu nedostatečného pokrytí tuzemských společenských problematik, jak již uvedl dříve. *„Pokud ten kodex má společnost zasáhnout a změnit k lepšímu, tak musí být citlivý vůči lokálnímu podtextu.“* dodal. V návaznosti na to jsem se Pavla Pospěcha ptala, jestli se domnívá, že čeští filmaři začnou pravidla kodexu dodržovat. Dle jeho názoru je to možné a filmaři, kteří mají ambice na výhru ceny Akademie už se těmto pravidlům přizpůsobují.

Řešením ústřední problematiky, kterou se oscarový kodex snaží řešit, tedy nerovnoprávnost a diskriminace, jsou podle Pavla Pospěcha institucionální nástroje a obecná péče ze strany státu. Jako příklad uvedl zavedení povinného předškolního ročníku v mateřských školách v německy hovořících zemích. Tento krok má napomoci k tomu, že budou děti z rodin, které se např. do takových zemí přistěhovaly a němčina není jejich prvním jazykem, méně handicapované při nástupu na základní školu. *„Když se podíváte na země, kterým se daří integrovat marginální skupiny, tak to jsou většinou země, které mívají silné instituce a programy, kterými ten stát vtahuje lidi do společnosti, vytrhává je z jejich vazeb a dává jim šanci uspět, ale zároveň to nějak kontroluje.“* popisuje Pospěch funkčnost tohoto přístupu. Domnívá se však, že tato péče musí být možná až regionálně specifická, aby mohla být opravdu funkční.

9. ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zmapovat názor odborníků, českých akademiků, manažerů z filmových distribučních firem a sociologů, na nový kodex Akademie a na k němu příbuzná témata.

Podkladem pro můj kvalitativní výzkum se stali čtyři odborníci z výše zmíněných oblastí, konkrétně tedy scénárista a režisér Jan Svěrák, PR manažerka pro společnost Aerofilms Beata Mrazíková, marketingový manažer pro společnost CinemArt Pavel Novák a sociolog Pavel Pospěch. Získání respondentů pro rozhovory bylo náročnější, než jsem čekala, a z původně zamýšlených devíti výpovědí se mi povedlo získat pouze výše zmíněné čtyři. Nejčastějším důvodem, na základě kterého mě dotyční odmítli, byla jejich údajná nedostatečná kompetence. Z tohoto důvodu mě odmítla valná většina českých akademiků, jako byla např. režisérka animovaných filmů Daria Kashcheeva nebo výše v práci již zmiňovaná výtvarnice, režisérka a animátorka Michaela Pavlátová. To se týkalo také potenciálních respondentů z filmových distribučních firem, nejčastěji jsem se s touto překážkou však setkala v případě sociologů, kterých jsem oslovila pět, z toho pouze Pavel Pospěch s rozhovorem souhlasil, i přes jeho předem adresovanou neangažovanost v problematice. Sekundárním důvodem pro odmítnutí participace na této práci byly omezené časové možnosti dotyčných. Setkala jsem se také se situací, kdy jsem byla českým akademikem a kameramanem Vladimírem Smutným rázně odmítnuta i přes fakt, že kontakt zprostředkovala vedoucí této práce, a to z důvodu jeho mylného pochopení povahy sběru dat a neochotou na takovém typu práce spolupracovat. I přes snahu objasnit situaci se kameraman Smutný rozhodl se mnou dále nekomunikovat, pouze uvedl, že je s kodexem seznámen.

Další překážkou se pro mě stalo dohledávání relevantních informací pro kapitoly soustředící se na Akademii, její historii a historii předávání Oscarů. Webové stránky Akademie mi připadaly velmi nepřehledné a často jsem měla velký problém dohledat údaje, o kterých jsem věděla, že jsou na stránkách k nalezení. Systém vyhledávání a navigace byl pro mě však tak zmatečný, že se pro mě celý proces stal překážkou. To samé platilo v případě webových stránek Muzea Akademie, z kterého jsem čerpala valnou většinu historických údajů. Obecně tato práce disponuje velkým množstvím zdrojů, jelikož témata v ní řešená ještě v mnoha případech nejsou zpracovaná do relevantních celků, které by disponovaly všemi potřebnými informacemi.

Má stěžejní hypotéza, že se kodex neseťká s nadšením se potvrdila. Co se funkčnosti kodexu v řešení problematiky nerovnoprávnosti a diskriminace týče, respondenti

se domnívají, že může kodex fungovat pouze částečně a v určité míře. Jak zmiňuje Jan Svěrák, je zde riziko opačného efektu, kdy se v případě příliš dlouhého apelování na tyto podmínky stane kodex směšný a bohužel tím i ti, kterých se pravidla týkají. Podobný názor zastává i Pavel Pospěch, který však uvádí, že možnou funkčnost vidí v částech kodexu B, C a D, které by dle jeho názoru mohly stanovit pozitivní precedens. Standard A podle něj však žádný efekt mít nebude. Podle Beaty Mrazíkové kvóty primární problém nevyřeší a změnit se musí obecné nastavení společnosti. Pavel Novák pak hovořil o opačném efektu těchto pravidel, které se projevují v jeho slovy „různofobních“ diskuzích ve společnosti.

Omezení tvůrčí svobody zmínili ve své podstatě všichni respondenti. Pavel Novák označil kodex jako omezující kreativitu a uvedl, že všechny takové nástroje vnímá negativně. I Beata Mrazíková uvedla, že jí pravidla, konkrétně pak Standard A, překvapují, jelikož jejich splnění na plátně může být poměrně náročné a limitující. Jan Svěrák pak dodal, že to hodnotí jako omezující prvek soutěže, kde je kreativita stěžejním bodem. S těmito názory souznělo i vyjádření sociologa Pospěcha, který stejně jako Mrazíková konkrétně poukazoval na striktnost první kategorie kodexu, která podle něj osekává tvůrčí svobodu. S omezením tvůrčí svobody souhlasila i Michaela Pavlátová.

I přesto, že v některých případech respondenti odpovídali rozdílně, jejich obecné rozpoložení vůči novému kodexu bylo víceméně totožné. Všichni ze 4 dotazovaných na nové podmínky nahlízejí dost skepticky, a to nejen v rámci filmové tvorby, ale i vzhledem k společenským problémům, které se kodex snaží řešit.

Druhá hypotéza zaměřená na případné přijetí kodexu evropskými filmaři se potvrdila s výjimkou poznámky Jana Svěráka. Zatímco Pavel Pospěch nevidí možnost, že by Evropané, nebo pak konkrétně Češi, kodex v současném znění přijali, Jan Svěrák tuto možnost připouští, ačkoli ne nutně v návaznosti na kodex, ale spíše jako připojení se k trendům. Ani Mrazíková s Novákem neočekávají dobrovolnou implementaci prvků do filmové tvorby, které by byly v souladu s oscarovým kodexem a otevíraly tak snímku potenciální dveře k výhrám ceny Akademie.

Zajímavým poznatkem bylo uvědomění, že se o ceny Akademie, jejich předávání, natož pak přímo o nový kodex Akademie oslovení Češi z filmového průmyslu příliš nezajímají. Kodex zaznamenali, ale jeho přesné znění ve většině případů ani neviděli, jako třeba Beata Mrazíková. Např. Michaela Pavlátová i Jan Svěrák uvedli, že ani nesledují ceremonii předávání Oscarů. Jak jsem již zmínila výše, tato neznalost situace byla nejčastějším důvodem pro odmítnutí participace na mém výzkumu. V případě sociologů mě nedostatečná kvalifikace v tomto tématu nepřekvapila, neb je na jejich obor velmi

specifické, u českých filmařů či osob pohybujících se ve filmovém průmyslu, jako je právě Mrazíková a Novák, mě však tento poznatek překvapil.

Tato práce přináší hned několik podnětů k dalšímu a rozsáhlejšímu zkoumání. Nejen z poznatků z rozhovoru s Pavlem Pospěchem vyplývá, že rozdílnost amerického a evropského, natož pak přímo českého, sociálního prostředí je v tomto tématu stěžejním faktorem. Mohlo by být tedy zajímavé zapojit do výzkumu americké zástupce všech třech kategorií respondentů z této práce a získat tak data pro lepší pochopení problematiky a možná i celého kodexu. V rozhovoru s Janem Svěrákem mě pak velmi zaujala jeho poznámka o tom, že vzhledem k diametrálně jiné finanční situaci evropského a amerického filmu se dá na poli Evropy o filmařině hovořit spíše jako o vášni než o byznysu, jako je tomu ve Spojených státech. Tím se k řemeslu dostane rozmanitější škála lidí, jelikož se prahne po talentu, a ne nutně pouze po pracovní síle. Další výzkum by tedy mohl pokrývat vliv ekonomického faktoru na rozhodování o složení filmového štábu, hereckého obsazení apod. V neposlední řadě by bylo zajímavým a dle mého názoru přínosným předmětem zkoumání zmapování názoru široké veřejnosti na tuto problematiku.

Výsledky výzkumu provedeného v této práci mohou posloužit jako podklady pro další instituce organizující filmové festivaly. Při rozšíření výzkumu by bylo možné vytvořit takové etické kodexy na míru konkrétní oblasti, které by pomohly efektivně řešit místní společenské problémy reflektované ve filmovém průmyslu. Poznatky mohou sloužit i pro reklamní a marketingové agentury, které mohou využít názorů odborníků na tato témata v audiovizuální tvorbě.

Na závěr bych ráda dodala, že mě tvorba této práce přivedla na mnoho nových a zajímavých myšlenek, a to hlavně při rozhovorech o takto komplexních tématech s lidmi z oboru. Zároveň bych ráda vyjádřila vděk, že žijeme ve světě, kde vůbec taková témata můžeme řešit a kde otevřeně bojujeme za práva a normy, které byly v minulosti některým odpírány. Jak v rozhovoru pro tuto práci uvedl velmi trefně Jan Svěrák: *„Je ale vzrušující, že se pořád něco děje a že to můžu pozorovat.“*

BIBLIOGRAFIE

1. ČENĚK, Jiří; SMOLÍK, Josef a VYKOUKALOVÁ, Zdeňka. *Interkulturní psychologie: Vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5414-7.
2. DURIE, J., A. PHAM a N. WATSON, 2000. *Marketing and Selling Your Film around the World*. Los Angeles: Silman-James Press. ISBN 1-879505-43-6.
3. FONER, Eric. *The fiery trial: Abraham Lincoln and American slavery*. New York: W. W. Norton, 2010. ISBN 978-039-3066-180.
4. FORET, Miroslav. *Marketing pro začátečníky*. 3. vydání. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3763-5.
5. FREDRICKSON, George M. *Racism - A Short History*. United Kingdom: Princeton University Press, 2002. ISBN 978-0-691-16705-3.
6. FRIEDMAN, Lawrence M. *Rasy a rasismus*. 3. vydání. Touchstone, 2005. ISBN 978-0684869889.
7. HALL, Kermit. *The Oxford companion to American law*. Oxford University Press, 2002. ISBN 9780195088786.
8. HRBEK, Jaroslav a GEBHART, Jan. *Kronika druhé světové války*. Fortuna Libri, 2007. ISBN 80-86144-61-5.
9. KLARMAN, Michael L. *From Jim Crow to Civil Rights*. Oxford University Press, 2008. ISBN 9780195310184.
10. KOTLER, Philip a KELLER, Kevin Lane. *Marketing management*. 14. vydání. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4150-5.
11. KRANZ, Rachel. *Affirmative Action*. New York: Facts on File, 2002. ISBN 0816047332.
12. SALAJKA, Milan. *Rasy a rasismus*. Praha: Lidová demokracie, 1967.
13. TOMARIC, Jason J. *Filmmaking: Direct Your Movie from Script to Screen Using Proven Hollywood Techniques*. Ilustrované vydání. Taylor & Francis, 2011. ISBN 9780240817002.

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. *“I Have a Dream” Speech by the Rev. Martin Luther King Jr. at the “March on Washington,” 1963 (excerpts)*. Online. The Gilder Lehrman Institute of American History. © 2009-2024. Dostupné z: <https://www.gilderlehrman.org/sites/default/files/inline-pdfs/king.dreamspeech.excerpts.pdf>. [cit. 2024-03-13].
2. *6TH ACADEMY AWARDS® OF MERIT*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: https://www.oscars.org/sites/oscars/files/96o_complete_rules.pdf. [cit. 2024-02-06].
3. *A Phrase in Flux: The History of Political Correctness*. Online. Harvard Political Review. © 2024. Dostupné z: <https://harvardpolitics.com/phrase-flux-history-political-correctness/>. [cit. 2024-02-21].
4. *A2020*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: https://www.oscars.org/newmembers2020/pdf/2020_new_members_overview.pdf. [cit. 2024-02-15].
5. *Abortion rights across the US: we track where laws stand in every state*. Online. The Guardian. © 2024. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/ng-interactive/2023/nov/10/state-abortion-laws-us#s-legal>. [cit. 2024-03-13].
6. *ABOUT DR. MARTIN LUTHER KING, JR.* Online. The King Center. © 2024. Dostupné z: <https://thekingcenter.org/about-tkc/martin-luther-king-jr/>. [cit. 2024-03-13].
7. *ABOUT*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/about>. [cit. 2024-02-06].
8. *ACADEMY APERTURE*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/about/academy-aperture>. [cit. 2024-02-15].
9. *Academy Award*. Online. Encyclopedia Britannica. ©2024. Dostupné z: <https://www.britannica.com/art/Academy-Award>. [cit. 2024-01-06].
10. *ACADEMY ESTABLISHES CASTING AWARD FOR 98TH OSCARS®*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: <https://press.oscars.org/news/academy-establishes-casting-award-98th-oscarsr>. [cit. 2024-02-12].

11. *ACADEMY ESTABLISHES REPRESENTATION AND INCLUSION STANDARDS FOR OSCARS® ELIGIBILITY*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: https://www.oscars.org/news/academy-establishes-representation-and-inclusion-standards-oscar-eligibility?utm_content=buffer5ad8&utm_medium=social&utm_source=twitter&utm_campaign=buffer. [cit. 2024-02-15].
12. *ACADEMY MEMBERSHIP*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/about/join-academy>. [cit. 2024-02-06].
13. *ACADEMY OF MOTION PICTURE ARTS AND SCIENCES: OSCARS.ORG*. Online. Dolby Theatre. ©2024. Dostupné z: <https://dolbytheatre.com/about/ampas/>. [cit. 2024-01-06].
14. *Academy of Motion Picture Arts and Sciences*. Online. Encyclopedia Britannica. ©2024. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Academy-of-Motion-Picture-Arts-and-Sciences>. [cit. 2024-01-06].
15. *Aerofilms*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://www.aerofilms.cz>. [cit. 2024-04-05].
16. *Americké političky bojují se sexismem v prezidentské kampani*. Online. Heroine. © 2024. Dostupné z: <https://www.heroine.cz/komentare/1969-americke-politicky-bojuji-se-sexismem-v-prezidentske-kampani>. [cit. 2024-03-13].
17. *Anne Boleyn*. Online. ČSFD.cz. © 2024. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/986335-anne-boleyn/prehled/>. [cit. 2024-02-21].
18. *Annual index to motion picture credits*. Online. Semantic Scholar. ©2024. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Annual-index-to-motion-picture-credits-Roberts-Ramsey/7f97ae4d8a60a465a44e32f5eeb1ddde5ba18a9d>. [cit. 2024-01-06].
19. *Attitudes on Same-Sex Marriage Public opinion on same-sex marriage*. Online. Pew Research Center. © 2024. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/religion/fact-sheet/changing-attitudes-on-gay-marriage/>. [cit. 2024-03-13].
20. *Black Lives Matter*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://blacklivesmatter.com>. [cit. 2024-03-13].
21. *BLOG: V Trumpově Americe je žena jen levnou pracovní silou a nástrojem sexu*. Online. ČESKÁ TELEVIZE. Gutmacher Institute. © 2024. Dostupné

- z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/nazory/blog-v-trumpove-americe-je-zena-jen-levnou-pracovni-silou-a-nastrojem-sexu-105701>. [cit. 2024-03-13].
22. *Board of Governors*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. ©2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/about/board-of-governors>. [cit. 2024-01-06].
23. *Brown v. Board of Education*. Online. The History Channel. © 2024. Dostupné z: <https://www.history.com/topics/black-history/brown-v-board-of-education-of-topeka#brown-v-board-of-education-verdict>. [cit. 2024-03-13].
24. *Brown v. Board of Education*. *The History Channel* [online]. © 2024 [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.history.com/topics/black-history/civil-rights-movement#civil-rights-act-of-1964>
25. *Careers*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. ©2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/footer/careers>. [cit. 2024-01-06].
26. *CinemArt*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://www.cinemart.cz>. [cit. 2024-04-05].
27. *Co je rasismus, homofobie, extremismus...* Online. Pražské centrum primární prevence. © 2024. Dostupné z: <http://www.prevence-praha.cz/index.php/rasismus-homofobie-extremismus.html>. [cit. 2024-03-07].
28. *Co je to press trip a jak funguje?* Online. Lesensky.cz. © 2024. Dostupné z: <https://www.lesensky.cz/press-trip#>. [cit. 2024-03-15].
29. ČTK. *Americká vláda žaluje Yale za diskriminaci bělochů a Asiatů*. Online. Seznam Zprávy. © 2024. Dostupné z: https://www.seznamzpravy.cz/clanek/americka-vlada-zaluje-yale-za-diskriminaci-belochu-a-asiatu-123546#utm_content=ribbonnews&utm_term=pozitivni%20diskriminace&utm_medium=hint&utm_source=search.seznam.cz. [cit. 2024-02-21].
30. DAVID, Jaroslav. *POLITICKÁ KOREKTNOST*. Online. Nový encyklopedický slovník češtiny. © 2024. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/POLITICKÁ%20KOREKTNOST>. [cit. 2024-02-21].
31. *Diskriminace*. Online. Policie České republiky. © 2024. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/diskriminace.aspx>. [cit. 2024-02-26].
32. EPICWOMAN. *Hyperkorektnost mění slova ve zbraně*. Online. Seznam Médium. © 2024. Dostupné z: <https://medium.seznam.cz/clanek/epiwoman-hyperkorektnost-meni-slova-ve-zbrane-6216>. [cit. 2024-02-21].

33. *FBI's Annual Crime Report — Amid State of Emergency, Anti-LGBTQ+ Hate Crimes Hit Staggering Record Highs*. Online. IROZHLAS. © 2024. Dostupné z: <https://www.hrc.org/press-releases/fbis-annual-crime-report-amid-state-of-emergency-anti-lgbtq-hate-crimes-hit-staggering-record-highs>. [cit. 2024-03-13].
34. *Filmový a televizní producent*. Online. Národní soustava povolání. © 2017. Dostupné z: <https://nsp.cz/jednotka-prace/filmovy-a-televizni-produ>. [cit. 2024-03-15].
35. FOJTÍK, Josef. *Filmový trailer jako jeden ze základních komunikačních nástrojů filmového marketingu*. Online, Diplomová práce, vedoucí Mgr. Jan Kramoliš. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2008. Dostupné z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/5366/fojtik_2008_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y. [cit. 2024-03-15].
36. FOJTÍK, Petr. *Marketing ve filmovém průmyslu*. Online, Diplomová práce, vedoucí PhDr. Tomáš Šula. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2016. Dostupné z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/39057/fojtik_2016_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y. [cit. 2024-03-15].
37. *Full Timeline*. Online. Oscars Academy Museum - A Curated History of the Oscars. ©2024. Dostupné z: <https://oscars.academymuseum.org/timelines/all>. [cit. 2024-01-06].
38. *HISTORY OF THE SCIENTIFIC & TECHNICAL AWARDS*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. ©2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/sci-tech/history>. [cit. 2024-01-06].
39. *Homofobie*. Online. European Institute for Gender Equality. © 2024. Dostupné z: https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1133?language_content_entity=cs. [cit. 2024-03-07].
40. *House Un-American Activities Committee*. Online. Harry S. Truman Presidential Library and Museum. ©2024. Dostupné z: <https://www.trumanlibrary.gov/education/presidential-inquiries/house-un-american-activities-committee>. [cit. 2024-01-06].
41. *How Does Public Relations Work in the Film Industry*. Online. PRLab. © 2024. Dostupné z: <https://www.bu.edu/prlab/2022/04/19/how-does-public-relations-work-in-the-film-industry/>. [cit. 2024-03-15].
42. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/1226-Factsheet-homophobia-hate-speech-crime_CS.pdf. Online. European Union Agency for Fundamental

- Rights. © 2024. Dostupné z: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/1226-Factsheet-homophobia-hate-speech-crime_CS.pdf. [cit. 2024-03-07].
43. *Hyperkorektnost*. Online. ABZ.cz. © 2024. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/hyperkorektnost>. [cit. 2024-02-21].
44. *I think i hate this little life* [@jsemvobraze]. Online. 2024, 28.2.2024. Dostupné z: Instagram, https://www.instagram.com/p/C35dRQbslOi/?img_index=3. [cit. 2024-03-07].
45. ILGA-EUROPE. *RAINBOW EUROPE MAP AND INDEX 2023*. Online. ILGA-Europe. © 2024. Dostupné z: <https://www.ilga-europe.org/report/rainbow-europe-2023/>. [cit. 2024-03-07].
46. ILGA-EUROPE. *Rainbow Europe*. Online. © 2023. Dostupné z: <https://rainbow-europe.org>. [cit. 2024-03-07].
47. *Interactive Map: US Abortion Policies and Access After Roe*. Online. Guttmacher Institute. © 2024. Dostupné z: <https://states.guttmacher.org/policies/connecticut/abortion-statistics>. [cit. 2024-03-13].
48. *Jan Svěrák*. Online. Filmový přehled. © 2024. Dostupné z: <https://www.filmovyprehled.cz/cs/person/476/jan-sverak>. [cit. 2024-04-05].
49. *Jean Hersholt Humanitarian Award*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. ©2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/governors/hersholt>. [cit. 2024-01-06].
50. KALLISTA, Jaromír. *Filmová produkce*. Online. FAMU. © 2024. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjij8uk6faEAxVa4AIHHbT3ACEQFnoECBMQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.famu.cz%2Fmedia%2FTexty_k_%25C3%25BAvod%25C5%25AFm_do_oboru_produkce.doc&usg=AOvVaw2YeUkLlwGm459MMDh1WvE0&opi=89978449. [cit. 2024-03-15].
51. *Kino, DVD, televize. Jak vypadá cesta filmu ze studia až k vám domů*. Online. Unie filmových distributorů. © 2024. Dostupné z: <https://forbes.cz/kino-dvd-televize-jak-vypada-cesta-filmu-ze-studia-az-k-vam-domu/>. [cit. 2024-03-15].

52. KUST, Mgr. Jan. *Deklarace nezávislosti USA*. Online. Ústav práva a právní vědy. © 2024. Dostupné z: <https://www.ustavprava.cz/blog/2016/07/deklarace-nezavislosti-usa/>. [cit. 2024-03-12].
53. KVASNICOVÁ, Jana Mgr. *Diskriminace - úvod do problematiky*. Online. Ministerstvo vnitra České republiky. © 2024. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiA8uXat8mEAXd7AIHHQtsBvIQFnoECA8QAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fodk2%2Fsoubor%2Fseminare-dokumenty-ochrance-verejnych-prav-diskriminace.aspx&usg=AOvVaw1enPYad2fbN0mgexC-EZdQ&opi=89978449>. [cit. 2024-02-26].
54. LÁNSKÝ, Ondřej. *Rasismus, rasa a etnicita*. Online. 2021. Dostupné z: https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/893314/mod_resource/content/2/01%20Rasismus%2C%20rasa%20a%20etnicita.pdf. [cit. 2024-03-07].
55. *Leadership*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. ©2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/about/leadership>. [cit. 2024-01-06].
56. *LGBT people nine times more likely than non-LGBT people to be victims of violent hate crimes*. Online. IROZHLAS. © 2024. Dostupné z: <https://williamsinstitute.law.ucla.edu/press/lgbt-hate-crimes-press-release/>. [cit. 2024-03-13].
57. *Listina základních práv a svobod*. Online. Zákony.centrum.cz. © 2024. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/listina-zakladnich-prav-a-svobod/hlava-4-clanek-26>. [cit. 2024-02-26].
58. *Mapping Police Violence*. Online. CAMPAIGN ZERO. Mapping Police Violence. © 2024. Dostupné z: <https://mappingpoliceviolence.org>. [cit. 2024-03-13].
59. *Mgr. Pavel Pospěch, Ph.D.* Online. Masarykova univerzita. © 2024. Dostupné z: <https://soc.fss.muni.cz/lide/zamestnanci/mgr-pavel-pospech-phd>. [cit. 2024-04-05].
60. MICHLOVÁ, Marie. *Stříbrné plátno barevné i barvoslepé. Nejen o černošce v roli Anne Boleyn*. Online. Heroine. © 2024. Dostupné z: <https://www.heroine.cz/kultura/5062-stibrne-platno-barevne-i-barvoslepe-nejen-o-cernosce-v-rol-i-anne-boleyn>. [cit. 2024-02-21].

61. *Moonlight*. Online. Encyclopediea Britannica. © 2024. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Moonlight-2016-film>. [cit. 2024-03-22].
62. *Na Floridě začne platit zákon kritizovaný z homofobie*. Online. Deník N. © 2024. Dostupné z: <https://denikn.cz/minuta/848201/>. [cit. 2024-03-13].
63. *NÁVRH USNESENÍ o zákazu etnicko-kulturní „pozitivní diskriminace“ v Evropě*. Online. Evropský parlament. © 2024. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2023-0354_CS.html. [cit. 2024-03-06].
64. *Nerovnost*. Online. Amnesty International Česká republika. © 2024. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/diskriminace>. [cit. 2024-02-26].
65. *News release: Work of the War Relocation Authority, An Anniversary Statement by Dillon S. Myer, March 1943. Papers of Dillon S. Myer*. Online. Harry S. Truman Presidential Library and Museum. © 2024. Dostupné z: <https://www.trumanlibrary.gov/library/research-files/news-release-work-war-relocation-authority-anniversary-statement-dillon-s>. [cit. 2024-03-12].
66. *O nerovnosti lidských plemen*. Online. WordPress. © 2024. Dostupné z: <https://gobineau.files.wordpress.com/2011/04/vii-gobineau-poznc3a1mky-a-pc599c3adlohy.pdf>. [cit. 2024-03-07].
67. *Oscar insight: Proportional voting system makes for wide-open nomination picks*. Online. FairVote. ©2024. Dostupné z: <https://archive.fairvote.org/?page=709>. [cit. 2024-01-06].
68. *Oscar Statuette*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. ©2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/oscars/statuette>. [cit. 2024-01-06].
69. *OSCARS FIRST*. Online. Oscars Academy Museum. © 2024. Dostupné z: <https://oscars.academymuseum.org/timelines/oscars-firsts>. [cit. 2024-02-15].
70. *Political correctness*. Online. Cambridge Dictionary. © 2024. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/political-correctness>. [cit. 2024-02-21].
71. *Political correctness*. Online. Encyclopedia Britannica. © 2024. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/political-correctness>. [cit. 2024-02-21].

72. *Political correctness*. Online. Oxford Learners's Dictionary. © 2024. Dostupné z: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/political-correctness>. [cit. 2024-02-21].
73. *Poznámky k tezi: „Pozitivní diskriminace je vhodným řešením, jak řešit problémy menšin.“*. Online. Asociace debatních klubů z.s. © 2024. Dostupné z: <https://debatovani.cz/2019/10/08/poznamky-k-tezi-pozitivni-diskriminace-je-vhodnym-resenim-jak-resit-problemy-mensin/>. [cit. 2024-03-06].
74. *První Oskarů aneb Co se stalo roku 1929*. Online. Český rozhlas. © 2024. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/prvni-oskari-aneb-co-se-stalo-roku-1929-6572840>. [cit. 2024-03-18].
75. *První Oskarů aneb Co se stalo roku 1929*. Online. Český rozhlas. 1997. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/prvni-oskari-aneb-co-se-stalo-roku-1929-6572840>. [cit. 2024-01-06].
76. *Při střelbě v gay klubu v americkém Coloradu zahynulo pět lidí*. Online. České noviny. © 2024. Dostupné z: https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2288025?_zn=aWQIM0QzODIzMjc5Mjk5NTU4OTY5NzQyJTdDdCUzRDE3MDE3ODI4MDQuMDM4JTdDdGUIM0QxNzA5ODA5NDMwLjY5MCU3Q2MlM0QzMDNERkMzODVFNDRDNTBGNUYzNjgxOTAyN0U5MzZCMA%3D%3D. [cit. 2024-03-13].
77. *Příloha: Ústava Spojených států USA*. Online. Univerzita Karlova. © 2024. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/49292/DPPR_2010_1_0_34822_0_73635.pdf?sequence=4&isAllowed=y. [cit. 2024-03-12].
78. *Případ smrti zatýkaného černocho už plně vyšetřuje ministerstvo a FBI, uvedl Trump*. Online. ČESKÁ TELEVIZE. ČT24. © 2024. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/pripad-smrti-zatykaneho-cernocho-uz-plne-vysetruje-ministerstvo-a-fbi-uedl-trump-49306>. [cit. 2024-03-13].
79. *PUBLIC RELATIONS: VÝZNAM A HODNOTA PRO KOHO VLASTNĚ?* Online. Asociace Public Relations, z. s. © 2024. Dostupné z: <https://apra.cz/public-relations-vyznam-a-hodnota-pro-koho-vlastne/>. [cit. 2024-03-15].
80. *PwC*. Online. © 2017 - 2024. Dostupné z: <https://www.pwc.com/gx/en.html>. [cit. 2024-02-06].

81. *Rasismus*. Online. Sociologická Encyklopedie. © 2022. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Rasismus>. [cit. 2024-03-07].
82. *Reconstruction*. Online. Jim Crow Museum. © 2023. Dostupné z: <https://jimcrowmuseum.ferris.edu/timeline/reconstruction.htm>. [cit. 2024-03-12].
83. REPASKÁ, Kristína. *Vplyv politickej korektnosti na obsahy a formy reklamy*. Online, Bakalářská práce, vedoucí PhDr. Pavel Čírtek. Praha: VYSOKÁ ŠKOLA FINANČNÍ a SPRÁVNÍ, 2019. Dostupné z: https://is.vsfs.cz/th/cf4dz/Bakalarksa_praca_FINAL.pdf. [cit. 2024-02-21].
84. *Sexism*. Online. Cambridge Dictionary. © 2024. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/sexism>. [cit. 2024-03-07].
85. *Sexismus: Identifikujte ho. Pojmenujte ho. Zastavte ho*. Online. Human rights channel. © 2024. Dostupné z: <https://human-rights-channel.coe.int/stop-sexism-cs.html>. [cit. 2024-03-07].
86. *Sexismus*. Online. European Institute for Gender Equality. © 2024. Dostupné z: https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1325?language_content_entity=cs. [cit. 2024-03-07].
87. *SMĚRNICE RADY 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ*. Online. Ministerstvo práce a sociálních věcí. © 2024. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjQzdiAtsmEAXu8gIHHcPLCi4QFnoECA0QAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.mpsv.cz%2Fdocuments%2F20142%2F372805%2Fsmernice_2000_43.pdf%2F8b37e779-9672-b374-d92f-4665a6af0445%3Fversion%3D1.0%26download%3Dtrue&usg=AOvVaw2jUoRv2LK2f7RzttM3j00&opi=89978449. [cit. 2024-02-26].
88. *Střelec z Orlanda získal své zbraně legálně. Florida je v jejich prodeji velmi benevolentní*. Online. IROZHLAS. © 2024. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/strelec-z-orlanda-ziskal-sve-zbrane-legalne-florida-je-v-jejich-prodeji-velmi-benevolentni_201606141239_jpiroch. [cit. 2024-03-13].
89. *THE 1ST ACADEMY AWARDS | 1929*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. ©2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/oscars/ceremonies/1929>. [cit. 2024-01-06].

90. *THE 49TH ACADEMY AWARDS | 1977*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/oscars/ceremonies/1977>. [cit. 2024-02-09].
91. *THE 64TH ACADEMY AWARDS | 1992*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/oscars/ceremonies/1992>. [cit. 2024-02-09].
92. *THE 90TH ACADEMY AWARDS | 2018*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/oscars/ceremonies/2018>. [cit. 2024-02-09].
93. *THE 95TH ACADEMY AWARDS | 2023*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. ©2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/oscars/ceremonies/2023>. [cit. 2024-01-06].
94. *THE 95TH ACADEMY AWARDS*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/oscars/ceremonies/2023>. [cit. 2024-03-15].
95. *THE 96TH ACADEMY AWARDS*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/oscars/ceremonies/2024>. [cit. 2024-03-15].
96. *THE ACADEMY AND ABC ANNOUNCE SHOW DATE FOR 96TH OSCARS®*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: <https://press.oscars.org/news/academy-and-abc-announce-show-date-96th-oscarsr>. [cit. 2024-02-06].
97. *The Road to Civil Rights Table of Contents*. Online. Federal Highway Administration. © 2024. Dostupné z: <https://www.fhwa.dot.gov/highwayhistory/road/road.pdf?CFID=86840083&CFTOKEN=c8ed504ef4ebabf-FCCE14B7-BFC0-031B-DDF5D760D58C2137>. [cit. 2024-03-12].
98. TINDALL, George a SHI, David E. *America : A Narrative History*. 5. vydání. W. W. Norton & Company, 1999. ISBN 978-0393974423.
99. TOMANOVÁ, Emma. *Sociální korektnost v reklamě se zaměřením na rasismus*. Online, Bakalářská práce, vedoucí PhDr. Michaela Vaculíková, Ph.D. Praha: VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ KOMUNIKACE, 2022. Dostupné z: https://theses.cz/id/rynx9s/zaverecna_prace.pdf. [cit. 2024-02-21].

100. *TOP50 filmů za rok 2023*. Online. Unie filmových distributorů. © 2023. Dostupné z: <https://www.ufd.cz/top50-filmu-za-rok-2023>. [cit. 2024-03-15].
101. *Univerzity v USA nebudou smět zohledňovat rasu u přijímacích zkoušek. ‚Návrat o desítky let,‘ tvrdí Biden*. Online. IROZHLAS. © 2024. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/pozitivni-diskriminace-usa-univerzita_2306300747_mst. [cit. 2024-03-06].
102. *Vítězství LGBT komunity v USA. Kam jsme se posunuli za půl století?* Online. Seznam Zprávy. © 2024. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vitezstvi-lgbt-komunity-v-usa-kam-jsme-se-posunuli-za-pul-stoleti-109585>. [cit. 2024-03-13].
103. *VOD distribuce, uvádění a sledování filmů / Kinematografie online*. Online. Cinepur. © 2024. Dostupné z: <https://www.cinepur.cz/rubriky/3126-vod-distribuce-uvadeni-a-sledovani-filmu-kinematografie-online>. [cit. 2024-03-15].
104. *VOTING*. Online. Academy of Motion Picture Arts and Sciences. © 2024. Dostupné z: <https://www.oscars.org/oscars/voting>. [cit. 2024-02-06].
105. VOVSÍK, Martin, Bc. *Politická korektnost a její sociální funkce v USA: Konceptuální a mediální analýza*. Online, Diplomová práce, vedoucí Mgr. Libor Benda, Ph.D. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2018. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/32522/1/Politicka%20korektnost%20a%20jeji%20socialni%20funkce%20v%20USA.pdf>. [cit. 2024-02-21].
106. *Význam hyperkorektnost*. Online. Vyznamslova. © 2024. Dostupné z: <https://www.vyznam-slova.com/hyperkorektnost>. [cit. 2024-02-21].
107. *What are the Big Five of cinema?* Online. BigFive. ©2024. Dostupné z: <https://bigfive.it/en/what-are-the-big-five-of-cinema/>. [cit. 2024-01-06].
108. *What is color grading? Learn the importance of stylizing footage*. Online. Descript. © 2024. Dostupné z: <https://www.descript.com/blog/article/what-is-color-grading-learn-the-importance-of-stylizing-footage>. [cit. 2024-03-15].
109. *Who was Jim Crow?* Online. Jim Crow Museum. © 2023. Dostupné z: <https://jimcrowmuseum.ferris.edu/who/index.htm>. [cit. 2024-03-12].
110. *Xenofobie*. Online. ABZ.cz. © 2024. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/xenofobie>. [cit. 2024-03-07].
111. *Xenophobia*. Online. Encyclopedia Britannica. © 2024. Dostupné z: <https://www.britannica.com/science/xenophobia>. [cit. 2024-03-07].

112. *Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).* Online. Příručka pro personální agendu a odměňování zaměstnanců. © 2024. Dostupné z: https://ppropo.mpsv.cz/zakon_198_2009. [cit. 2024-02-26].
113. *ZÁSADY PRO OBESÍLÁNÍ FESTIVALŮ.* Online. FAMU. © 2024. Dostupné z: <https://www.famu.cz/cs/fakulta/festivaly-soutezni-prehliidky/zasady-pro-obesilani-festivalu/>. [cit. 2024-03-15].
114. *Ženy a muži v datech 2023.* Online. ÚŘAD VLÁDY ČR. Tojеровnost – Odbor rovnosti žen a mužů. © 2024. Dostupné z: https://www.tojеровnost.cz/wp-content/uploads/2023/11/FINAL-ZaMvD_2023.pdf?fbclid=IwAR3UCam16eAVkrsDHmiXga3y7PJBfK8yi-JJXlst0dSyIhjOfd6CwnNUS18. [cit. 2024-03-07].